

Herondovi mimiambi.

Spisal R. Perušek.



Ko je kralj Filip Macedonski leta 338. pr. Kr. premagal Grke v bitki pri Heroneji (Chaironeia), zadal je smrtni udarec slobodi grški. Nič več se ni podigel do samostojnosti óni národ, ki je v tolikih bitkah nadvladal mnogobrojne barbare perzijske. Nezloga grških plemen, ljubosumnost, s katero je hotela sleharna državica zaprečiti v klici vsak poskus, ki je šel na to, da bi zadobila ta ali óna država med Grki nekako prvenstvo, samopašnost mnogih državnikov, katerih ni vodilo nesebično rodoljubje kakor Demostena, nego dobičkarstvo in slavohlepje, vse to je gladilo pot barbaru, kralju macedonskemu, in končno je služil óni národ, ki je tolikanj čislal slobodo, barbarskim kraljem; ti pa so seveda vzprejeli grško kulturo in jeli sami sebe zmatrati za Grke. Zakaj zgodilo se je óno, kar je moral tristo let pozneje priznati gledé na svoj národ Rimljan Horacij: »Graecia capta ferum victorem cepit. Preobladana Grecija je preobladala surovega zmagalca«. ¹⁾ Macedonski kralji so z mečem v roki razširjali grško izobraženost in grški jezik po vseh zemljah, katere pere iztočni del Sredozemnega morja in njegovi postranski deli. Ob obalah Male Azije je cvela grška izobraženost že od davnih časov, a zmagonosno je prodirala tudi v notranjost njeno in v druge kulturne dežele, n. pr. v Fenikijo in Egipet, kot spremljevalka kralja Aleksandra Vélikega in njegovih naslednikov.

Posebno zavetišče grški obrazovanosti, umetnosti in grškemu slovstvu pa je bila Aleksandrija v Egiptu, katero so Ptolemajci, kraljevski ljubitelji muz, poimence Ptolemaj Spasitelj Lagovič, (umrl leta 283. pr. Kr. v 84. letu svoje dóbe), njegov sin Ptolemaj Bratoljub (porodil se leta 309., umrl leta 246.) in Ptolemaj Dobrotvor (vladal od leta 243.—221. pr. Kr.) povzdignili v metropolo učenosti in književnosti óne dóbe. Poleg pesništva (glasovita imena pesnikov so: Appolonios Rhodios, Aratos, Kallimachos, Nikandros, Philetas), matematike in astronomije so gojili aleksandrijski učenjaki vse óne znanosti, katere so stari Grki nazivali s skupnim imenom »gramatiko«. Gramatika v njih zmislu je obsezala ne samó óno, kar mi danes nazivljemo gramatiko, nego tudi kritiko in hermeneutiko, t. j. umetnost pre-

¹⁾ Hor. Epist. II. 1. 156.

sojevanja in razlaganja, katera se je raztezala na vse stvari, ki so bile v dotiki s kakim književnim delom. V ta namen so skupljali in pregledavali ter ocenjali vse literarne zaklade, katere so za drage novce nabavljali darežljivi vladarji in katere so urejevali učenjaki knjižničarji (znamenita imena so: Zenodotos, Kallimachos, Eratosthenes, Apollonios, Aristophanes, Aristarchos). V Bruheji (Βρουχέων), v kraljevski palači, bila je knjižnica (ἡ μεγάλη βιβλιοθήκη) za katero je največ knjig nabavil Ptolemaj Bratoljub. V tej knjižnici je bilo vsega vkup (συνμειγῆ) do 400.000 zvitkov (Rolle).¹⁾ Gellij²⁾ pripoveduje, da je bilo celó 700.000 zvitkov v tej knjižnici. Seveda je bilo mnogo del v več izvodih. Ako odštejemo vse dublete, ostane še vedno velikansko število 90.000 zvitkov (ἀμειγῆ καὶ ἀπλῆ). V drugem delu mesta (v Rhakotidi) se je pozneje v svetišči Serapidovem (v Serapeji) zbrala knjižnica, ki je obsegala 42.800 zvitkov. Te knjižnice so mnogo trpele kakor mesto samo. Starejša in večja knjižnica je pogorela, ko je Julij Cezar leta 48. pr. Kr. zažgal egiptovsko brodovje, ki je bilo v pristanišči. Da se ta škoda nadomesti, dal je triumvir Antonij odnesti pergamsko biblioteko, katero je bil utemeljil kralj Eumenes II., v Aleksandrijo in jo je podaril kraljici Kleopatri. Mlajša in manjša (ἡ τις καὶ θυγάτηρ ὠνομάσθη αὐτῆς, ki se je zvala tudi njena hči), trpela je ob isti priliki. Za cesarja Domicijana (Domitianus od leta 81.—96. po Kr.) so se knjige prepisale ter izmenjale³⁾ z novimi prepisi. Tudi te knjižnice so imele jednako usodo. Za cesarovanja Teodozija Vélikega (Theodosius od leta 379.—395. po Kr.) jo je uničil véliki škof Teofil (Theophilos) leta 389. Pozneje so izkušali podtekniti ta barbarski čin drugemu fanatiku. Pripoveduje se namreč, da je Amru, vojskovej kalifa Omarja, leta 651. po Kr. dal uničiti knjižnico, češ, ako ni v nji nič koranu nasprotnega, ni je treba, ker je v koranu vse, kar je treba; ako pa so v nji stvari, katere so v opreki s koranom, tedaj ni vredna drugega, nego da se zatré. Vsekako pripada večji del krivde škofu Teofilu; kar pa je ubeglo njegovemu fanatizmu, to je pokončal muhamedovec. Saj slepi prenapetosti in ognjevitosti v razširjanji svojih nauk in v uničevanji drugoverstva je dobro došel vsak pomoček. Ti svojstvi pa nista privilegij nobene verske družbe; vsaka se smé ponašati z njima, sosebnó v prvi dóbi svojega obstanka. Jasno je, da tudi Arabci niso k srcu prirasle grške knjige, katerih ni umel in katerih ni védel ceniti. Kdo bi se čudil, da se je tudi óno malo knjig, kar jih je ušlo

¹⁾ Seneca. tranq. animi 9

²⁾ Noctes atticae. 6. 17.

³⁾ Suetonius. Domit. 20.

požaru in verskemu fanatizmu, pogubilo in uničilo! Premnoga dela grških pesnikov in učenjakov so se poizgubila, in pokopana je bila tudi vsaka nadeja, da bi se še kdaj našel kak rokopis teh pisateljev. Za veliko večino teh pisateljev tudi res velja aksijom, da so njih dela vsa ali pa deloma za nas izgubljena; vendar ni prazen ves up po nenadnih najdbah, kakor so se res v poslednjih letih zvršile v Egiptu.

Leta 1882. so Angličani zaseli egipetsko deželo in uveli v vseh strokah državne uprave angličanski sistem. Poleg Francozov, kateri so prej v Egiptu imeli prvo besedo in imeli svoje šole s francoskimi učitelji, zasnovali so tudi Angleži višje učilnice, in njih učenjaki so se posebno zanimali za vse egipetske starine, tem bolj, ker se jim sedaj nista več mogli upirati muhamedanska trma in nezaupnost. Takó so torej prinašali zaklad za zakladom iz egipetskih nekropol, t. j. iz velikanskih mrtvašnic, katere so se ohranile v razvalinah piramid in drugih staroegipetskih poslopij.

Med drugimi jako interesantnimi najdbami je óna Francoza Bou-rianta.¹⁾ Našel je v grobu nekega egiptovskega meniha jako znamenit odlomek apokalipse (odkritja) Petrovega, ki se je čitala še leta 440. p. Kr. javno v nekaterih cerkvah palestinskih pred Veliko nočjo. Isti učenjak je našel v istem grobu v Akhmínu tudi evangelij sv. Petra.²⁾ Cerkev jih ne priznava kot pristnih, a zategadelj nista spisa nič menj zanimljiva.

Angličani so poslali svoje najdbe v Britski muzej, in njih učenjaki jih sedaj podajajo filologom v posebnih izdanjih. Najznamenitejša teh knjig, ki je izšla leta 1891., je spis Aristotelov o ustavi atenski.³⁾ Delo Aristotelovo je obsežalo popis 158 državnih ustav v Grški in izven Grške. Mislilo se je sploh, da je to delo, takó važno za poznavanje starogrškega državnega života, na veke izgubljeno. A glej, našel se je vsaj óni del Aristotelovega spisa, ki popisuje ustavo atensko.

¹⁾ Mémoires publiés par les membres de la mission française au Caire, novembre 1892. tom. IX. fasc. 1.

²⁾ Odlomke tega evangelija in tega odkritja izdali so: Adolphe Lods Evangelii rec. Petri et Petri Apocalypseos quae supersunt. Paris. 1892 in L'évangile et l'apocalypse de Pierre etc. Paris 1893., Adolf Harnack. Bruchstücke des Evangeliums und der Apocalypse des Petrus. Leipzig 1893 II. Auflage ibid. 1893. Zahn. Das Evangelium des Petrus Erlangen u. Leipzig 1893. — Oscar v. Gebhardt. Das Ev. u. die Apoc. des Petrus etc. Leipzig 1893.

³⁾ Aristotle on the Constitution of Athens edited by F. G. Kenyon etc. 1891. — Aristotelis qui fertur liber Ἀθηναίων πολιτείας. post Kenyonem ed. H. v. Herwerden et J. van Leeuwen. 1891. Leyden. Aristotelis πολιτείας Ἀθηναίων. ed. Blass. Leipzig 1892.

Angličan Kenyon je izdal leta 1891. devet papirov, t. j. rokopisov, pisanih na pristnem staroegipetskem popirji, ki se hranijo v Britskem muzeji in dotlej še niso bili objavljeni. Pisani so bili ti rokopisi v dōbi od drugega stoletja pr. Kr. do petega stoletja po Kr. Obsezajo pa poleg drugih del tudi jeden govor Hiperidov,¹⁾ kateri razpravlja razmerje za macedonskih nemirov. (V Egiptu so bili našli že leta 1847. rokopis, v katerem je bilo več govorov Hiperidovih). Isti zvitek obseza tudi odlomek nekega govora Demostenovega, ki je bil jednakega zmisla s Hiperidovim. Dalje se nahaja med papiri tudi Isokratov²⁾ govor »o miru«, in več papirov obseza nekaj spevov Homerjeve Ilijade. Posledni papiri imajo obliko denašnjih knjig. Ker so ti papiri iz različnih stoletij, zato je tudi njih pismo jako različno, in autotipi (autotyp = samotisek, nekak poseben način tiska, ki natančno posnema matico) podajajo jako značajne vzorce različnih pisem. Euripidovo dramo »Antiopo«, katero je ohranil vsaj deloma jeden papir, izdala sta Angličana Sayce in Mahaffy.³⁾ V mnogih ozirih najznamenitejši zaklad pa, kateri je izdan v Kenyonovem zvezku, so mimiambi Herondovi. Njih papirov rokopis je našel Angličan Sayce, ki je o najdbi poročal časopisu »Academy« v pismih z dné 19. aprila in dné 11. oktobra leta 1890. Ta rokopis, ki se sedaj hrani v Britskem muzeji, ima številko CXXXV.

Heronda pripada, kakor se bomo osvedočili, aleksandrijskemu razdobju grške književnosti. Ko so Grki izgubili slobodo, bila so jim zlomljena tudi krila duševnega vzleta. Kar so Grki v tej dōbi storili na književnem polji, ne diše z óno svežo izvirnostjo, s katero se odlikujejo njih dela v klasiški dōbi. Večinoma so se zadovoljevali s tem, da so posnemali nedosežne vzore, kakeršne so jim zapustili njih slobodni predniki. Povsod se je na mestu prejšnje prirodne ljubkosti šopirila igrača in prevelika umetnost. Tudi jezik, v katerem so pisatelji te dōbe spisavali svoja dela, ni več klasiški aticizem, nego obče naréčje, katero so mnogi tujci, ki so grški pisali, kvarili čimdalje bolj.

¹⁾ Hyperides, porojen leta 395. pr. Kr. vrstnik Demostenov, učenec Platonov in Isokratov, somišljenik Demostenov. Po smrti Aleksandra Vélikega ga je dal Antipater umoriti leta 322. Govor je naperjen proti Atenogenu (Ἀθηνογενής.)

²⁾ Isokrates, Atenjan, porojen leta 436. pr. Kr. — Zaradi nesrečne bitke pri Heroneji (Chaironeia) se je sam usmrtil leta 338. pr. Kr. Državnik ni bil, nego učitelj govornišva. Od 50 govorov se jih je ohranilo 20, med njimi »panegyrikos« in »panathenaiikos«; oba slavita Atene.

³⁾ The flinders Petrie Papyri with Transcriptions, commentaries and index. Dublin 1891. Mahaffy John P. D. D., On the flinders Petrie Papyri With transcription, commentaries and index Part II. With eighteen autotypes. Dublin 1893. etc.

Jedino v elegiji, v idilu in v komediji je bilo nekaj znamenitih pisateljev. Ker se izmed spisov novejšje komedije ni nič ohranilo, ako ne jemljemo v poštev odlomkov in latinskih posnemovalcev, tedaj so nam mimiambi Herondovi tem bolje došli, ker si sedaj lahko ustvarimo sodbo o tem, kakšni so bili predmetje nove komedije in kakó so se obdelavali. Mimiambi Herondovi pa so važni tudi po tem, ker iz njih zajemamo znanje o kulturno-zgodovinskih odnošajih tedanje dóbe.

(Dalje prihodnjič.)



Trije vojaki.

Balada.

Iz vási na bistríh konjičih
Hitijo vojaki trijé;
Za vero in dom in cesarja
Hitijo na bojno poljé.

In prvi vzdihne in pravi:
»Poslovil sem se težkó;
Solzila se stara je mati,
Jokala je sestra glasnó«.

In drugi vzdihne in pravi:
»Poslovil sem težje se jaz;
Plakala je žena; v zibelki
Smehljal se deteta obraz«

In tretji zamolklo deje:
»Ob zori so danes zarán
Zagrebli mi ženo z detetom,
Zagrebli mi beli dan«.

Hrumeje, besneje bitva,
In bridke sablje zvené;
Za vero in dom in cesarja
Izdihne premnogo srcé.

V najhujši, v najsilnejši borbi
Stoji mi tretji vojak,
Kopni li po časti in slavi?
Kopni li po grobu junak? . . .

Po dolu hitita vojaka
Na bistríh konjičih domóv;
A tretji počiva sládko
Tam sredi nebrojnih grobóv.

Rádinski.



Herondovi mimiambi.

Spisal R. Perušek.

(Dalje.)



Kar se je dosedaj vedelo o Herondi, bilo je njegovo ime in vest, da je pisal mimiambe. Vsega vkupe je bilo ohranjenih 10 odlomkov, skupaj 17 celih in 7 okrnjenih stihov,¹⁾ kateri so se ohranili pri Stobeji,²⁾ Ateneji,³⁾ Zenobiji⁴⁾ in v sholijih t. j. v tolmači Nikandrovega⁵⁾ spisa o lečenju kačjega pika (Theriaka). Dalje sta ohranila Rimljana Gelij⁶⁾ in Makrobij⁷⁾ sedem odlomkov, skupaj dvanajst stihov, iz Macijeve mimiambve. Cn. Mattius je živel v dōbi Ciceronovi, pa je bil nekoliko starejši od njega. Ta mož, ki je bil 'impense doctus', jako učen mož, kakor pravi Gelij, prevel je na latinščino Homerjevo Ilijado, pa najbrže tudi Herondove mimiambe. Končno sta se ohranila naslova dveh mimiambv, iz katerih so bili nekateri stih pri Ateneji in Stobeji navedeni.

Iz teh mršavih podatkov so poskušali nekateri filologi sestaviti životopis Herondov. Ker nahajamo namesto imena Herondas temu pisatelju nadeto tudi ime Herodes, mislil je Bergk, da je to óni Herodes, o katerem poroča Ksenofont,⁸⁾ da je prišel iz Fenikije v Sparto, in je domneval, da je Gril (Gryllos), katerega ogovarja nekdo v odlomku iz »Pevca« (fragm. 1.), sin Ksenofontov. Ta Herodes je bil Sirakužan. Potemtakem bi bil živel Heronda najkesneje v prvi polovici četrtega

¹⁾ Th. Bergk poetæ lyrici graeci. II. pag. 794 sq. (Lipsiae 1876) prve izdaje. Četrta, najnovejša izdaja mi ni pri roki.

²⁾ Joannes Stobaios je živel v 5. stoletju po Kr. in v antologiji (florilegium, cvetnik) ohranil citate od več nego 500 pisateljev, katerih dela so se velikim delom izgubila. Škoda, da se tudi njegovo delo ni ohranilo celo.

³⁾ Athenaios iz Naukratide v Egiptu je spisal 15 knjig „sofistov pri gostbi“ (ἡμερολογιστὰς), v katerih govori o vseh strokah človeškega znanja. Živel je po vsi priliki o zvršetku drugega in početku tretjega stoletja po Kr.

⁴⁾ Zenobios je živel za cesarja Hadrijana (76—138 po Kr.) in izdal 3 knjige pregovorov.

⁵⁾ Nikandros, znamenit pesnik aleksandrijske dōbe.

⁶⁾ Aulus Gellius je živel v drugem stoletju po Kr. in spisal 20 knjig Atskib nočij (noctes Atticae), v katerih nahajamo množino izpiskov iz različnih pisateljev.

⁷⁾ Ambrosius Theodosius Macrobius je živel v prvi polovici 5. stoletja po Kr. in v 7 knjigah saturnalskih obedov nakopičil podobno vsebino kakor Gelij.

⁸⁾ Hellenica III. 4. 1.

stoletja pr. Kr. — Bernhardt¹⁾ in za njim Schneidewin²⁾ pa sta potisnila našega pesnika v mnogo novejšo dôbo ter ga zmatrata za italskega Grka. Jednako različna so bila tudi domnevanja o drugih stvaréh, tičočih se Heronde. Sosebno ten Brink³⁾ in Schneidewin sta poskušala vse mogoče stvari pojasniti iz vsebine ohranjenih odlomkov, ali nova odkritja so pokazala, da so vse hipoteze prazna domišljava.

Kakor smo že omenili, nahaja se pesnikovo ime v različnih oblikah. Plinij ga imenuje »Herodes«, Stobej pa »Herodas«, kar je dorska oblika istega imena. Meineke⁴⁾ uči, da se to ime izvaja od Ἡρώς in da treba pisati Ἡρώδης (s podpisanim jotom). Atenej ga zove »Herondas«, in to ime izvajamo od Ἡρών; torej to ni isto ime kakor Ἡρώδης in mogoče bi bilo, da je čital Atenej, ki jedini pesnika našega takó imenuje, Ἡρώνδης namesto Ἡρώδης (s pripisanim jotom). Verjetneje pa je ipak, da so nenavadno ime »Herondas« dotični pisatelji premenili v vsakdanje »Herodas«. Ker sedaj tega pesnika navadno imenujejo Herondo, rabi naj tudi nam to ime.

O dôbi, v kateri je živel Heronda, učenjaki tudi še sedaj niso jedini. Angličan Kenyon, ki je prvi izdal te mimiambe, opira se na besede, katere govori v 3. mimiambu v 24. in 25. stihu Metrotima. Tamkaj se omenja nekov »Maron« in angličanski učenjak misli, da je to rimski epik Vergilij Maron. C. Plinius (Epist. VI. 21. 4.) res spominja nekega Rimljana Vergilija, ki je pisal latinske mimiambe in komedije. Brez nobene sumnje pa to ni znameniti pesnik Vergilij Maron, čegar življenje in pisateljsko delovanje nam je dobro znano, nego mlajši posnemovalec starejših pesnikov; od njegovih spisov se ni nič ohranilo; verjetno je le, da je ta Vergilij posnemal Herondo. Po mnenji Kenyonovem pa bi pripadal Heronda dôbi rimskih cesarjev in bi bil posnemal rimske pesnike Vergilija, Katula i. dr. ter znanega Vergilija Marona, pesnika Eneide, omenjal v 3. mimiambu. Tega mnenja so, kakor se vidi, tudi drugi Angličani.⁵⁾ A njih sumnje so slabo podprte.

Po vsi priliki je tudi Rimljan Cn. Mattius prevel Herondove mimiambe, kar bi se dalo sklepati iz opombe Terencijana Maura:⁶⁾ »V tej meri je dal Macij mimiambe; posnel je namreč istega pesnika, z atsko vonjavo navdihnjenega, v jednaki mičnosti in v jednaki meri.«

¹⁾ Griech. Litterat. II. 382. sq.

²⁾ Rheinisches Museum, N. F. V. (1847).

³⁾ Philologus, VI. (1851.).

⁴⁾ Choliambica poesis graecorum. Berolini 1845. p. 151. 152.

⁵⁾ Takó Ellis v Classical review, V. 457.

⁶⁾ Terentianus Maurus iz Afrike je živel ob konci 3. stoletja po Kr. in je spisal v treh spevih pesem o »pesniških merah«.

Sicer že samó ob sebi ni verjetno, da bi bil Grk prevajal pesmi iz latinščine, tem menj pa smemo kaj takega sumjati, ko nam te besede jasno kažejo, kdo je prevel mimiambe. Prevodilec Macij je bil starejši od Vergilija in Katula, torej Heronda ni mogel biti mlajši od njih in ni spadal v dóbo rimskih cesarjev. — Istini za ljubo moramo omeniti, da stari pisatelji nikjer ne poročajo, da je Macij prevel baš Herondove mimiambe. Tudi se od vseh odlomkov, kar jih je ohranjenih od Macija, nobeden ne dá očitno zaslediti v Herondovi matici; nekateri odlomki so pač podobni stihom Herondovim, a nič več nego podobni. — Vender je jako verjetno, da je Macij prevel baš Herondove mimiambe, ker je Heronda prvi mimiambe pisal v hromih jambih, a za njim se do dóbe Macijeve ne omenja nobeden pisatelj mimiambov.

Znameniti gramatičar Didim¹⁾ navaja mnogo besedij in rekov iz Herondovih spisov; on pa zmatra Herondo za klasiškega pisatelja, ker Didim ne navaja pisateljev mlajših od drugega stoletja pred Kr. (Didimovi podatki so ohranjeni pri poznejših paroimijografih).

Skoro pozitiven dokaz, da je živel v tretjem stoletji pred Kr., pa so besede v prvem mimiambu od 25. do 31. stiha, kjer omenja poleg drugih dobrot in krasot egipetskih tudi muzej, katerega je bil utemeljil Ptolomaj Bratoljub, in hram bratovskih božanstev, t. j. svetišče Plotemaja Filadelfa in njegove sestre, ki mu je bila tudi druga soproga. Ti stihi so torej napisani po letu 272. pred Kr., katerega leta se prvič omenja zakon izmed brata in sestre Ptolemajcev. Mogoče je torej, da je spisal Heronda ta mimiamb za kralja Ptolemaja Filadelfa, ker so se dajali egipetovski kralji že za življenja svojega častiti kot božanstva. Ker pa se omenja tudi »izvrstni kralj« in je Heronda v svojih mimiambih očrtal svoje sodobnike, in torej tudi kraj in čas odgovarja osebam njegovim, zatóje morebiti ta egipetski kralj Ptolomaj Dobrotvor (243—221 pr. Kr.). V kakšnem razmerji pa je bil naš pesnik z Egiptom in njegovim kraljem, to se naravski ne dá razbistriti.

Južno od Tira (Tyros) ležeče mesto imenuje Heronda²⁾ (II. 16). Ako (Ἄζη). Kalimah zove jo že Ptolemaido. Najbrže jo je prekrstil drugi Ptolemajec; Heronda je torej napisal drugi mimiamb za kraljevanja Ptolemaja Filadelfa.

Slednjič je v četrtem mimiambu govor o nekih umotvorih Praksitelovih sinov. Praksiteles je živel v četrtem stoletji pr. Kr. Ker govori Kokala na tem mestu takó, kakor da še živi Eutij, ki je naročil podobo pri sinovih Praksitelovih, dá se prilično sklepati o dóbi,

¹⁾ Didymos Chalkenteros, jeden najznamenitejših gramatičarjev grških, porodil se je leta 63 pr. Kr. Njemu so pripisavali 3500 spisov, v katerih je razlagal pesnike.

v kateri se vrši ta mimiamb, in ker je Heronda povsod opisaval podobnike, tudi o dôbi Herondovi. V istem mimiambu polaga Kinoji takó navdušene besede o Apelu v usta, da si smemo misliti, da je tedaj Apel še živel ali vsaj ne dolgo prej umrl (308).

Iz mnogih pregovorov in rekov, ki se nahajajo v mimiambih Herondovih, dá se sklepati, da je bil domá na otoku Kosu, ker so bili tudi óni reki samó tamkaj v navadi. Takisto jasno dokazujejo imena oseb, katere nastopajo v mimiambih, imena bogov in herojev, do katerih se obračajo ljudje v teh igricah, da so domačini otoka Kosa. Takó n. pr. je bila primera v tretjem mimiambu: »Naj plačem kakor Nanak« jedino pri Kojcih v navadi, ker drugje imena »Nanak« ni, pač pa je v kojskih napisih.¹⁾ Tudi to je jasno, da se vrši četrti mimiamb v Asklepijevem svetišči na otoku Kosu, v drugem mimiambu pa je »Kos« izrečno imenovan kot kraj, kjer se vrši prizor. Misliti si smemo torej, da je tudi ostalim mimiambom Kos pozorišče, ne pa drugi kraji, kakor to domneva Rutherford za tretji mimiamb, in sicer jedino zató, ker beseda *ἡμιθον* pri Kizičanih pomeni dva obola, pri ostalih Grkih pa pol obola. Saj so novci kizičanski imeli veljavo tudi drugje, ne samó v Kiziku, in pol obola je tudi dosti za jeden strešnik. Nič nas torej ne sili premeščati pozorišča tretjega mimiamba v Kizik. Meister zopet trdi, da je pozorišče 7. mimiamba v Aleksandriji, a pravega dokaza ne navaja.

V šestem mimiambu je govor o »Gerenijih«, nekem kultu mrličev. Rutherford misli zategadelj, da se vrši mimiamb v Gerenu, mestu na otoku Lesbu. A »gerenija« so imenovana po Nestorji gerenskem; jedno pleme Nestorjevcev pa je živelo na otoku Kosu, in nekov napis kojski govori o njih udeležbi pri neki svetkovini. Iz vsega tega se dá skoro gotovo sklepati, da je bil Heronda domačin na otoku Kosu. Domnevati, a ne dokazati, pa se dá, da je bil tudi porojen na tem otoku.

Narečje, v katerem je napisal Heronda svoje mimiambe, je jonsko, ker je to narečje preobladalo v umetni književnosti, in sicer tudi v poeziji, kjer so prej veljala različna narečja; da pa je bil dorskega pokolenja, kaže ne samó njegovo ime, nego tudi mnogi dorski obliki, kateri mu rabijo semtertja. Verjetno je, da je pesnik časih nalašč upotrebil besede v različnih narečjih, ali pa celó nepravilne besede in besede, ki so rabile le prostemu národu, in katere je polagal v usta ljudem različnih stanov, različne izobraženosti in iz različnih krajev. Tudi je časih upotrebil nenavaden oblik v pesniške zvrhe, n. pr. da je nastala aliteracija.

¹⁾ The inscriptions of Cos, by W. R. Paton a. T. L. Hicks with a map. Oxford 1891.

Pesniška mera, v kateri je napisal Heronda svoje mimiambi, so »hromi jambi« (ἄρμβοι σακζόντες, χωλοί, claudi), in sicer jambski trimetri. Ta mera se zove po svojem izumitelji, pesniku Hiponaktu¹⁾ tudi versus hipponacteus. Razlikuje se od navadnega jamskega trimetra v tem, da stoji na poslednjem mestu trohaj namesto jamba. Vender dokazujeta Crusius²⁾ in Hörschelmann³⁾, da je treba poudarjati poslednji dve stopi takó-le $\cup \text{ — } \text{ — } \text{ — }$, ne pa $\cup \text{ — } \text{ — } \text{ — }$. (Jaz sem prevel tretji mimiamb takó, da imata poslednji dve stopi značaj $\cup \text{ — } \text{ — } \cup$, ker se prvi $\cup \text{ — } \text{ — } \text{ — }$ ne dá prav izraziti v slovenščini). Iz početka je rabila ta mera v pesmih zbadljivega značaja; neobična zveza dveh arz ob konci stiha je delovala smešno, in baš zaradi tega je hotel Hiponakt spraviti v sklad obliko in vsebino. Vender so nasledniki njegovi upotrebljali to mero tudi v pesmih drugačnega značaja. Takó je spisal Babrij⁴⁾ svoje basni v hromih jambih. Heronda pa je spisal v isti meri mimiambi svoje. Kaj so mimiambi, priča ime sámó. Christ⁵⁾ se sicer zлага s poročilom Gelijevim (noctes atticae. XX. 9.) in Plinijevim (Epist. VI. 21.), da se zove mimiamb radi tega takó, ker je podoben jambu. Potemtakem bi ime »mimiamb« značilo samó mero. Temu pa ni takó. Drugi del besede »jamb« pač znači, da je pesem spisana v jambih (in sicer v hromih jambih). Prvi del besede »mim« (μιμος) pa znači vrsto poezije, kjer se posnemajo (μιμῶμεν) izvestne osebe ali situacije, v katerih so osebe. Slično je napravljena beseda »mitiamb« (μιθίσχυβος) = basen v jambih. Herondovi mimiambi, kateri so se sedaj našli, so vsi dramskega značaja in izvrstno potrjujejo to razlago. Omenim naj še, da navaja Bergk (o. c.) štiri odlomke, katere zove »hemiambe«, t. j. polovične jambe. V rokopisih sholij k Nikandrovemu spisu o lečenju kačjih pikov stoji napačno »hemiami« mesto »mimiambi«. Ta napaka je zavela nekatere filologe, da so skrojili teorijo o polovičnih jambih, katerih pa ni; zakaj óni štirje odlomki niso drugo, nego dva popolna stiha iz mimiamba, ki je naslovljen »Sanje« in od katerega so se v egipetskem papiru našli še drugi drobci. S hromim jambom ravná Heronda jako svojevoljno in si dovoljuje v pesniški meri slobod, kakeršnih si ni upal nihče pred njim.

(Dalje prihodnjič.)

⁴⁾ Efežan Hipponax je živel v šestem stoletju pr. Kr. Živel je ponajveč v Klazomenah ter je ostro bičal in smešil kiparja Bupala in Athenida.

²⁾ De Babrii aetate. ³⁾ Philol. LII, 1893. H. IV. a. E.

4) Babrios, sirskega pokolenja, živel je najbrže v drugi polovici prvega stoletja ter je zbral mnogo basnij raznih pisateljev v dveh knjigah. Ohranjenih je 130 celih in nekaj odlomkov.

⁵⁾ Metrik der Griechen u. Römer, Leipzig 1874, pag. 393.

Herondovi mimiambi.

Spisal R. Perušek.

(Dalje.)



Heronda je torej pač povzel pesniško mero od Hiponakta, ne pa vsebine za svoje spise. Vsebina Herondovih spisov so dramski prizori iz življenja malih ljudi. Ličnosti, katere nam vodi na oder, so ljudje nizkih in srednjih stanov, meščanke, kmetice, rokodelci, učitelji, trgovci, pa tudi robovi in izmeček človeštva, podvodniki i. t. d. Stavlja nam jih pred oči kakor v fotografski sliki. Zató mu ni treba obširnih opisov, nego situacije, v katerih riše svoje osebe, in besede, katere jim devlje v usta, stvarjajo takó živo in značajno sliko, da se moramo diviti umetnosti, s katero nam prikazuje delo in nedelo, mišljenje in čustvovanje teh ljudi. Te podobe so vzete iz resničnega življenja in iz njih diha taka realnost, da zaostajajo celó sedanji realisti za Herondo. Njega osebe govoré, kakor so ljudje imenovanih stanov res govorili. Zató so pogovori prirodni, časih celó preprirodni ali naravnost rečeno, kosmati. Pesniška oblika tudi dobro ugaja temu realnemu zlogu. Ves zlog njegov je namreč izpreprežen z národnimi reki in pregovori. Sličice so kratke; najkrajša šteje 85, najdaljša 129 stihov.

Vender pa ne tajimo, da je Heronda upotrebil mnogo, kar so pred njim ustvarili ali pa v književnost uveli drugi pisatelji. V pristopu k drugi knjigi mimiambov, ki se je ohranil, žal precéj okrnjen, priznava sam, da je bil Hiponakt njegov prednik v holjambski poeziji. Je li tudi gledé na jezik in na vsebino kaj pridobil od njega, to se ne dá ustanoviti, ker je od Hiponakta ohranjenih le malo odlomkov. Kakó kriva pa je navadno sodba, ako hočemo iz majhnega števila odlomkov zopet sestaviti vsebino in pesniški značaj takega pisatelja, to nam priča najbolje Heronda sam. Ker imajo nekateri ónih odlomkov, o katerih smo govorili, slučajno ozbiljno vsebino, sklepal je Bernhardt, ¹⁾ (seveda predno so se našli Herondovi mimiambi), da je Heronda učil praktično modrost za življenje v moralnem tonu; o nekem drugem odlomku trdi, da ž njim Heronda opisuje društvene igre, in zopet o tretjem, da nekemu dekletu daje najivne svete; a drugi odlomek je iz mimiamba, v katerem opisuje pisatelj dečaka, ki ne misli na drugo nego na igre. Ta mimiamb je podoben tretjemu, popolnoma ohranjenemu in »Šolnik« naslovljenemu; tretji odlomek je vzet iz četrtega ohranjenega, in sicer tolaži prijateljica drugarico svojo, ki se

¹⁾ Geschichte der griech. Lit. II. 382 sq.

togotí na svojo služkinjo. Da pa tudi prvi odlomek, katerega navaja Bernhardt, ni resna parajneza (opomin), to nam priča jasno ves značaj Herondovega pesmarstva, kakor se skoro osvedočimo.

Brez dvojbe pa je, da je Heronda svoje prednike, ki so obdelavali isto književno polje, toda v drugih pesniških merah, izkoristil za svoje namene. Najprej je treba imenovati njegovega zemljaka Epiharm¹⁾. Komedije Epiharmove so večinoma mitološke travestije; obravnaval pa je v njih tudi druge predmete iz navadnega življenja. Njega spisi so bili polni umestnih sentencij. Po vsi priliki se naslanja óni prizor v tretjem mimiambu, ko šolnik pretepa zanikarnega dečka, na Epiharmovega »učitelja klofutarja (παιδοτρίβης κλόκρος)«. Tudi besede, katere upotrebljava v drugem mimiambu Bataros o »tepenem Frižanu«, cikajo na pregovor: »Ako Frižana tepeš, tedaj je končno boljši in poslušnejši,« katerega pripisujejo Epiharmu. Da se je dobro okoristil tudi s Sofronom²⁾ to nam svedočijo mnoga mesta v odlomkih Sofronovih, katera se zlagajo s Herondovimi gledé na situvacije, na fraze in pregovore, n. pr, κρήνην ἀριθμῶν zrna šteti, πηδῶν (skakati) v pomenu, katerega ima glagol v rečenicah »srce ali žila bije«. »Mimiambi« je imenoval Heronda svoje prizore po »mimih«, katere je Sofron uvel v književnost. Sofron je spisal mim, kateremu je bil naslov »Žene pri obedu«. Verjetno je torej, da je Heronda ta mim posnel v svojem mimiambu »Žene pri zajutruku«. V mnogih stvaréh se ujemata Heronda in njega vrstnik Teokrit.³⁾ Mnoge govorniške podobe, mnogi pregovori in mnoge situvacije so si pri obeh zelo podobne. Ali zlog obeh pisateljev je čisto različen. Teokrit je porabil predmete svojega prednika Sofrona, kar potrjajo sholija. Takó je po svoje predelal Sofronovo igrice »Žene slaveče istemske igre (ἱσθμιάζουσαι)« ter spisal svoje »Žene slaveče Adonija (Ἀδωνιάζουσαι)«. Tudi »Ribiči« so posnetek po Sofronovem »Tunolovci (θυνοθήρας)«. — Nje-

¹⁾ Epicharmos se je porodil leta 540. pr. Kr. v Kosu. Mlad je ostavil rodno mesto ter šel v Sicilijo, kjer je leta 450. pr. Kr. umrl. Povzdignil je dorsko komedijo do ume talne oblike. Ohranjenih je 35 naslovov njega dram, pisanih v dorskem narečji. Jezik v teh igrah je posnet iz ust preprostega ljudstva.

²⁾ Sophron Sirakužan je pisal v dorskem narečji prozajske mime, katere je Platon vrlo čislal. V njih je prikazaval šaljivo in dovtipno, časih tudi resno, različne stanove, njih običaje in način njih življenja. Pisani so bili mimi realno, in to gledé na vsebino in na jezik, ki je bil vzet iz ust preprostih ljudi.

³⁾ Theokritos je bil Sirakužan (po poročilu nekaterih starih razlagalcev pa rodom Kojec). Živel je v tretjem stoletji pr. Kr. večinoma v Sirakuzi, pa tudi v Aleksandriji. On je izumitelj bukolske poezije. Jezik je neka mešanica dorskega in drugih narečij. Spisal je razven bukolskih poezij še himne, heroine, pesmi, elegije, jambe, epigrame. Ohranjenih je 31 poezij in 25 epigramov in nekova pesem v podobi pastirske piščali (σύργη).

gove slike (*σιδύλλις*) so prirodne, živahne, šaljive, toda nikdar surove; jezik je krepak, lahko umeven in vender poetsko nadahnjene. Baš v tem pa se razlikuje od Heronde, ki je časih prerobot. Teokritovi prvi sliki, o kateri smo omenili, da je posneta po Sofronovi, podoben je 4. mimiamb Herondov. Ali ker ne smemo misliti, da bi si bila dva vrstnika izposojala predmete drug od drugega, moramo sklepati, da sta oba upotrebljavala jednake vzore in zlasti Sofrona, kar velja za Herondo tembolj, ker je njegova dikcija Sofronovi popolnoma jednaka. Nedvojbeno je torej, da je Heronda posnemal prednika Epiharma in Sofrona. Ker pa je rokopis Herondovih mimiambov omogočil spoznavanje te vrste poezije, smemo po vsebini Herondovih mimiambov sklepati tudi na vsebino Sofronovih mimov, in tudi ta okolnost je važna za oceno novega odkritja.

Da je Heronda kot izobražen človek poznaval tudi tragike, komike in druge pesnike ter se od njih mnogočesa naučil in časih tudi mnogokaj uporabil njih svojine, to je naravna stvar, kateri se ni čuditi.

Jako zanimljivo je vprašanje, kakšno je bilo razmerje med književnim delovanjem Herondovim in Kalimahovim,¹⁾ ki je bil prvak aleksandrijske pesniške šole. Znano je namreč, da je Kalimah spisal tudi knjigo »hromih jambov«, ki pa je, žal, izgubljena. Morebiti, da bode to vprašanje razbistrila njega povest »Hekala«, ki se je našla na deskah pisana in se sedaj hrani na Dunaji, a se še ni izdala, pa utegne biti jako zanimljiva za spoznavanje tedanjih literarnih razmerij.²⁾

Heronda pa je dobil tudi posnemovalcev. O Rimljanih Maciji in Vergiliji smo že govorili, Plinij³⁾ pa omenja tudi nekega Arrija Antonina, vrstnika svojega, ki je v grškem jeziku pisal mimiambe. Nekemu pisatelju mimov, Neikiji (Neikias ali Nikias) je postavil sin Herodian kip in napis v hromih jambih, iz česar bi se dalo sklepati, da je tudi Nikija svoje mime napisal v hromih jambih. Da pa je bil Heronda čislán zaradi svojih pesniških proizvodov, to nam svedoči besede, katere je pisal Plinij Antoninu⁴⁾, ko mu je ta poslal svoje grške epigrame: »Ko sem čital tvoje epigrame, bil sem baš takó

¹⁾ Kallimachos Kyrenaios je živel v Aleksandriji kot čuvar biblijoteke, katero mesto mu je podelil kralj Ptolemaj Bratoljub. Spisal je do 800 spisov v dorskem narečju, himne, elegije, epigrame, »Vzroke« v 4 knjigah, polne starožitnostij. Epska povest »Hekala« se je mnogo čitala in tolmačila; v »hromih jambih« je kritikoval pesmi in dela svojih sodobnikov. Najznamenitejše delo je 120 knjig »πύραξες« imenovanih, ki so bile katalog aleksandrijske knjižnice.

²⁾ Gomperz Theodor. Papyrus Erzherzog Rainer. Aus der Hekale des Kallimachos etc. — Mit 2 Tafeln. Wien. 1893. ³⁾ Ep. IV. 33.

⁴⁾ C. Plinius Caecilius Secundus je živel od leta 62.—114. po Kr.

vzhičen kakor tedaj, ko sem čital nedavno tvoje mimiambe. Koliko je v njih naobraženosti, koliko lepote . . . Mislil sem, da imam v rokah Kalimaha, ali Heroda ali še kaj boljšega od njih.« Pri poznejših rimskih pesnikih znači beseda *cerdo* (ζέρδων) čevljarja. Morebiti se je izprevrгла Herondova ličnost, katero v »Čevljarji« nazivlja Kerdona, v takšen tip čevljarja, da je iz osebnega imena ζέρδων nastalo apelativno ime »cerdo«.

Nedolgo potem, ko je bilo prijavljeno britski akademiji, da so se našli novi rokopisi, prišli so tudi v britski muzej, in prvi jih je objavil Kenyon pod naslovom: »Classical texts from Papyri in the British Museum, including the newly discovered poems of Herodas edited by F. G. Kenyon. M. A. With autotype facsimiles of mss. London 1891. British Museum«. Skoro potem je izšla knjižica: »Herodas ed. Kenyon. Addendum. London 1891. British Museum«, ki obseza nekaj drobcev (detached fragments). Sestavljajočemu tekst pomagali so Rutherford, Jebb, Hicks, Scott. — Držal se je natanko papira in vse natanko ponatisnil, kakor je v matici, tudi vse posebnosti egiptskega izgovora; Egipčani so namreč izgovarjali in pisali jako nedosledno mehke in trde soglasnike, zamenjavali ostri in blagi huk, izgovarjali so »i« namesto »ei« in druge take stvari. Tudi ni dodal naglasov, pač pa je dobro podelil besede. To delo ni karsibodi. Kdor je videl star papirov rokopis, ta vé, kakó težko jih je čitati. Na prvi mah človek skoro ne vé, da je to kako pismo, in sicer grško pismo, sosebno ako je rokopis pisan z malimi kurzivnimi črkami, kakeršen je rokopis Herondovih mimiambov. Pomislimo tudi to, da je rokopis učakal dve tisočletji, in jasno nam je, da je moralo pismo na mnogih mestih obledeti, da se je na mnogih mestih izkrhalo, zdrobilo ali celó izginilo. Potem pa so besede pisane kár nepretrgoma druga za drugo, takó da je treba temeljitega znanja grščine in velike vaje v čitanji takih rokopisov, dokler se raztolmačijo. Ker več očíj več vidi, zató so se izdali tudi autotipi dotičnih rokopisov, da more vsakdo poskusiti svojo bistrournost. Tudi nje je izdal britski muzej: »Herodu mimiamboi. Facsimile of. Pap. CXXXV. in the British Museum. 1892«. — Papir obseza nad štirideset stolpcev, in v teh je napisanih sedem popolnih mimiambov. V prvem stolpci se začenja »Posredovalka«, ki je precéj dobro ohranjena, potem »Cined (ζίνειδος)«, čegar začetek je precéj okrnjen, dalje sledé po vrsti dobro ohranjeni: »Šolnik«, »Ženski darujeta in žrtvujeta Asklepiju«, »Ljubosumnica«, »Ženski, prijateljski se razgovarjajoči«. Konec tega mimiamba, kakor začetek in zvršetek »Čevljarja«, pa so zopet jako nedostatni, ker je v nekatereh stihih ostalo samó nekoliko črk, in še te so često nečitljive.

Potem je odlomek »Sanj«, v katerem je samó nekoliko stihov celih, od vsega drugega so samó pojedini kosci, ki se ne dadó več sestaviti. Končno je še kosec papira, ki obseza nekakšen kratek uvod in potem nekaj jako okrnjenih stihov mimiamba: »Žene pri zajutрку«.

Zbirka mimiambov je izvedena po nekem izvestnem načrtu, ker sta prvi in drugi, šesti in sedmi nekaka pendanta. Zatorej je verjetno, da je bil pred »Posredovalko« »Pevec«, ki ima podobno vsebino s prvim mimiambom, ako smemo soditi po štirih stihih, ki so se ohranili in v katerih baje Molpin pozivlje Grila, naj uživa življenje; morebiti je Gril v »Posredovalki« ista oseba, ki praktično izvaja nauke Molpinove. Jednako vidimo, da nastopa čevljar Kerdon v sedmem mimiambu; a govorilo se je o njem že v šestem. Potemtakem bi se dalo sklepati, da je bil tudi mimiamb, iz katerega se je ohranil nekov odlomek pri Maciji, in ki govori o nekem prodajalci smokev, koj za »Čevljarjem«, ki prodaja obutalo.

Kakó pa je z ónim pristopom, ki stoji pred »Ženami pri zajutрку«? Káj prepričevalnega se ne dá ustanoviti. Jako lahko mogoče pa je, da je ta pristop (prooimion) bil nekda na čelu celokupne zbirke in da so bile prvi mimiambi te zbirke »Žene pri zajutрку«. Ta hipoteza uči, da se je začetek vsega zvitka zlomil in da so se od njega ohranili samó drobni kosci; da pa se začenja »Posredovalka« na začetku novega stolpca, to je slučaj, kakor je slučaj, da se je baš do istega stolpca razdrobil papir. Umevno pa je, da se začetek in konec zvitka najlože zdrobila in raztrgata. Druga hipoteza, ne menj verjetna, pa trdi, da se je s tem pristopom začejala nova knjiga mimiambov.

V rokopisu, ki obseza mimiambe Herondove, ne spominja se nikjer ime pisateljevo. Vender, da so mimiambi res Herondovi, pričajo nam odlomki, ki so bili dosedaj znani in ki se nahajajo v mimiambih na svojem mestu. Izmed odlomkov, zabeleženih pri Bergku (o. c.), je 4. v »Ženah, žrtvujočih Asklepiju« 6. in 7. v »Posredovalki«, 8. v »Ljubosumnici«, 9. v »Šolniku«. — Odkod so vzeti ostali odlomki in takisto odlomki, ki so se ohranili v Macijevem latinskem prevodu, ne dá se ustanoviti. Jasno pa je, da je papir ohranil samó jeden del Herondovih spisov. Koliko je bilo vseh spisov, o tem so nekaterniki ugibali in po številu odlomkov hoteli določiti množino spisov. Vsi taki poskusi so prazna mlačva. Ohranili so se lahko odlomki samó iz oskromnega števila spisov. Tudi Macij je morebiti prevel samó jeden del matice, ali pa so poznejši gramatiki izčrpili samó jeden del njegovih spisov. Izvestno je samó to, da je Heronda več spisal, nego se je ohranilo potomcem.

(Dalje prihodnjič.)



Herondovi mimiambi.

Spisal R. Perušek.

(Dalje.)



azven popolnoma pristnih mimiambrov in odlomkov se navajajo pod Herondovim imenom še nekateri odlomki in nekateri reki, o katerih pa je sodba umestna, da so podtaknjeni.

Prvi, ki je izdal mimiambe z ločili in naglasi, bil je Angličan Rutherford. »Ἡρόνδου μίμιαμβοι. Herondas. A first recension by W. G. Rutherford.« London 1891. Macmillan. (meseca avgusta). Drugi natisek je ugledal svet »reprinted with corrections« meseca novembra. Za njim jih je izdal Holanec H. van Herwerden v filološkem časopisu »Mnemosyne« imenovanem, XX. I. str. 41.—97. Končno je izšla izdaja Büchelerjeva »Herondae mimiambi, edidit Fr. B.« 2. izdanje. Bonnae. 1892. in Crusijeva »Herondae mimiambi etc. edidit Otto Crusius.« Lipsiae 1892. Najnovejše izdanje pa je naslovljeno: »Die Mimiamben des Herondas. Herausgegeben und erklärt mit einem Anhang über den Dichter, die Ueberlieferung und den Dialect von Rich. Meister.« Leipzig 1893. —

Za tolmačenje teksta, za razdelitev ulog, za pravilno interpunkcijo in za nadomestitev izpalih besedij in stihov so storili mnogo v različnih znanstvenih časopisih Angličani: R. Ellis, E. L. Hicks, H. Jackson, F. G. Kenyon, H. Kynaston, W. R. Paton in A. C. Pearson v časopisu »Classical Review« leta 1891. in 1892., W. Headlam, Edward W. B. Nicholson, A. Palmer, F. G. Tucker in J. H. Vince v časopisu »Academy« leta 1891. in 1892. — J. H. Wright v »Harvard Studies in classical philology«, IV. 1893. Francozje: Th. Reinach v »Revue des études grecques« 1891. in H. Weil v »Journal des savants« leta 1891. — Italijani: Ruggero Bonghi v časopisu »La coltura«, 1892. in E. Piccolomini v časopisih »Nuova Antologia« 1892. in »Rivista di filologia« 1892. — Holandci: H. van Herwerden v »Berliner philolog. Wochenschrift« 1891. in v časopisu »Mnemosyne« 1892. in J. van Leeuwen v »Mnemosyni« leta 1892. — Nemci: A. Bauer, »Preussische Jahrb.«, 1893., Blass Fr. v »Göttinger gelehrte Anzeigen«, H. Blümner v časopisih »Nord und Süd« zv. 59. in »Philologus« leta 1892., Fr. Bücheler v časopisu »Rheinisches Museum« leta 1891., Otto Crusius v »Litterarisches Centralblatt« 1891. in »Philologus«,

N. F. 5. Bd. 4. Heft 1893., O. A. Danielson v »Wochenschrift f. kl. Phil.« 1891., H. Diels v »Deutsche Literaturzeitung« 1891. in »Sitzungsberichte der ... Akademie zu Berlin« 1892., A. Gercke in O. Günther v »Wochenschrift f. kl. Phil.« 1891., S. Gurlitt, »Archaeol. epigr. Mittheilungen aus Oesterreich« XV. pg. 169. ff. Hense v »Fleckeisens Jahrb. f. Philologie« 1892., O. Immisch, v »Blätter für lit. Unterhaltung« 1892., Kaibel; R. Meister v časopisu »Der Grenzbote« 1891. in v »Litt. Centralblatt«, 1892., S. Mekler, »Neues von den Alten« v izvestji dunajskega občinskega gimnazija v 19. okraji. 1892., Ribbeck; R. Schneider v časopisu »Jahrbücher für Philologie i. t. d. v. Fleckeisen leta 1892., Setti, Spiro, H. Stadtmüller v »Berliner phil. Wochenschrift« 1892. in 1893. Izmed Poljakov je pisal poleg Zielinskega sosebnostno Witkowski temeljito o stihotvorstvu Herondovem v nekem spisu krakovskega visokega učilišča 1893. —

Preveli so mimiambe, kar jaz vem, na nemški jezik Mekler v imenovanem spisu odlomke 3., 4. in 7. mimiamba, O. Crusius »Proben aus den Mimiamben des Herondas«, 2. in 3. mimiamb v »Philologus« 1891. in »Die Mimiamben des Herondas. Deutsch mit Einleitung u. Anmerkungen«. Göttingen, 1893.; na francoski jezik Th. Reinach v »Republique française« od dne 20. septembra 1891. prve 3 mimiambe in Georges Dalmeyda »Les mimes d'Hérodas, Traduction française précédée d'une introduction,« Paris 1893.; in P. Ristelhuber »Hérodas. mimes. Traduits en français avec introduction et notes« Paris 1883. Tudi Emil Boisacq je prevel nekoliko iz Heronde. Na italijanski jezik je prevel E. Piccolomini 3., 4. in 7. mimiamb v 6. zvezku »Nuove Antologie«, 1893. Na novi grški jezik 3. mimiamb N. G. Polites v časopisu »Estia«, leta 1892. Izdaja Büchelerjeva ima pod črto latinski prevod mimiambov.

Največ je pripomogel za razumevanje in tolmačenje mimiambov Otto Crusius, ki je jako bistrourno upotrebil svoje temeljito znanje paroimiografsko (pregovorov) in dosegel krasne uspehe.¹⁾ Seveda delo še ni končano. Na vsakem polji filološke znanosti ostaja še mnogo dela, in treba bode še mnogo truda, da se popravi tekst in pravilno raztolmači vsebina. Časih prepisovalcu mimiambov samemu kaka stvar ni bila jasna in pristavil je znamenje, ki je bilo v ta namen obično, namreč črto. Druga roka, ki je popravljala prvopis, popravila je časih kaj, časih tudi pokvarila. Toliko težji je posel tolmačem naše dōbe.

Med drugimi močno poškodovanimi odlomki je tudi že večkrat omenjeni odlomek pristopa. V prvem ohranjenem stihu je izpala cela

¹⁾ »Untersuchungen zu den Mimiamben des Herondas« Leipzig 1892.

prva beseda in dvozložna zadnja. V ostalih treh pa je izbrisana vsaka prva črka v stihu, v drugem in tretjem stihu zadnja dvozložna beseda. Razven tega spopolnjujejo razlagalci še pojedine besede iz stiha, ki je bil pred ohranjenimi, pa se je izgubil. Različni tolmači različno spopolnjujejo vrzeli, in torej slóve prevod tega pristopa, kakor ga je spopolnil in popravil Bücheler, takó-le: Veliko slavo, takó mi Muze, pridóbe mi ali lepe pesmi iz jambov ali pa drugo spoznanje, da pojem razsodnim sinovom Ksutovim óne hrome (pesmi) za starim Hiponaktom.

Mekler je spopolnil iste stihe takó-le:

Lepša slava je, takó mi Muze, pevati nove hrome (pesmi) razsodnim sinovom Ksutovim za starim Hiponaktom, nego zlagati pesmi iz šest jambov ali menj vredne ali pa Kojcem znane, dejal je (kdo?)

Crusius pa je po svoje spopolnil stihe takó-le:

Jednako slavo, takó mi Muze, prinaša mi, ako skladam herojske ¹⁾ pesmi, ali pa pesmi iz šest jambov ²⁾ zložene, ali pa, ako mi priznavajo ljudje, da sem prvi za Hiponaktom staroslavnim v pevanji hromih (stihov) bodočim sinovom Ksutovim.³⁾

Toda Crusius se je v svojem prevodu zopet premislil in besede drugače spopolnil nego prej, takó da niti jeden in isti razlagalec ni v spopolnjevanji izpalih stihov prišel do čvrstega prepričanja.

Da vlada taka različnost v spopolnjevanji izpalih mest, to je dokaz, kakó težavno je tolmačiti take slabo ohranjene tekste. Seveda veljá to samó za óna mesta našega rokopisa, ki so mnogo trpela v dveh tisočletjih in katera smo góri navedli. Vender je tudi na dobro ohranjenih mestih še mnogo stvari, ki čakajo primerne raztolmačitve.

Sedaj pa preidimo na podrobnejši opis vsebine Herondovih mimiambov.

Prvi mimiamb, ohranjen v egipetskem papiru, je »Posredovalka«. Neka starka, Gilida po imeni, pride k znanki Metrihi v vas. Metrihin mož je bil odšel v Egipet in je bil že deset mesecev odsoten, a ženi ni nič poročil, kakó in kaj. Morda je šel v Egipet, da si kot vojak v vojski ptolemajski prisluži nekaj srebrnjakov in da se potem vrne domov k zvesti ženi. Saj so bili res tudi Kojci med plačniki egipet-skih kraljev. Zakaj pa ni pisal? Morebiti še znal ni, in pošta tedaj tudi ni bila takó urejena kakor dandanes; zató se tudi Metriha zaradi tega ne beli lás. Njo je ugledal pri procesiji, katera se je vršila na čast Misi, mlad gizdalin ter se je zaljubil vánjo. Saj so bile verske svetkovine, kjer so se shajali mladeniči in dekleta, prav ugodne, da se je

¹⁾ t. j. epske, ²⁾ t. j. dramske, ³⁾ Xuthos, sin Hellenov, brat Aiolov in Dorov, je oče Ahajev in Jonov, ki sta bila utemeljitelja rodú ahajskega in ijonskega.

vnela ljubezen. Gril, to je ime gizdalinu, obrnil se je do Gilide, naj ona posreduje med njim in Metriho; saj tak posel tudi še dandanes opravljajo take starke. Gilida prevzame posel, poseti Metriho in začne govoriti o samoti Metrihini, odkar jo je ostavil nje mož. Z jasnimi barvami ji slika krasoto egipetske Aleksandrije, ki hrani v sebi vse, kar more moža odtujiti ženi, sosebno pa opisuje ženske, oh, toliko in takó lepih, da je Mandris brez sumnje pozabil svoje ženke in se ujel v zanjko egipetske krasotice. Čemú neki bi Metriha svojo mladost trošila brez uživanja? Lep mladenič, viteški junak, bogat, toda krotak dečko, poleg tega šele prvič zaljubljen, vnel se je zánjo — kaj si more žensko srce želei boljšega in laskavejšega! Gilida pričakuje uspeha svoji zgovornosti, ali prevari se. Metriha je krepostna žena; krepko zavrne nesramno starko. Ta pa, ko vidi, da je naletela na nepravo, poskuša vso stvar takó obrniti, češ, da je samó za šalo govorila o tej stvari in da je prišla samó zaradi praznikov. Metriha ji ukaže prinesiti vina, katero grda starka glasno pohvali, a spravljajoč se na pot, tiho prekolne častito Metriho ter si želi pri drugih znankah boljšega uspeha. Prizor se vrši na otoku Kosu ob deževnem dnevi. Robinja stopi iz sobe, v kateri je delala z Metriho, v vežo ter se ondu razgovarja z Gilido, katera stopi s ceste v vežo in potem s služkinjo vred v sobo. Ime Gilidino (Gyllis) jo označuje kot žensko tankega dolgega vratu. Ime »Metriha« (Mētrichē) (kakor ime Mētrōtīma v 3. mimiambu) se nanaša na kult velike matere Kibele (Κοβέλη), ki se je bil razširil tudi po Greciji.

Posredovalka ali podvodnica.

Metriha. Tresa,¹⁾ nekdo trka na vrata. Poglej, ne prihaja li kdo od nas s potovanja.

Tresa (stopi k vratom). Kdo (trka) na vrata?

Gilida (za vrati). Jaz.

Tresa. Kdo pa si? Ali se bojiš stopiti bliže?

Gilida. Glej, že sem stopila bliže.

Tresa. Kdo pa si ti?

Gilida. Gilida, mati Filajnijeva.²⁾ Naznani Metrihi notri, da sem jaz prišla. Pokliči jo!

Metriha. Kdo pa je?

Tresa. Gilida.

¹⁾ Thrēssa = Tračanka. Robom so dajali čisto imena po deželah, iz katerih so jih dobivali.

²⁾ Φιλάνης.

Metriha. Mamica Gilida! (Služkinji.) Umekni se malo! (Služkinja odide. Gilidi.) Kakšen slučaj je privedel tebe k nam, o Gilida? Kaj prihajaš kakor bog med ljudi? ¹⁾ Kakih pet mesecev je pač, mislim, da te nihče ni videl prihajajoče k našim vratom, še v sanjah ne, takó mi mójir! ²⁾

Gilida. Jaz stanujem daleč, dete moje; po ulicah pa seza blato do kolen. In toliko imam močij kakor muha, ker me tlači starost in ker pristopa senca. ³⁾

Metriha. Mólči in ne psuj takó svoje starosti, Gilida. Saj davi tudi druge.

Gilida. Le norčuj se, saj vam mlajšim to pristuje.

Metriha. To te vender ne bode razvnelo?!

Gilida. Oj, dete moje, koliko časa si že vdova in sama tlačiš samotno posteljo? Odkar je Mandris odpotoval v Egipt, prešlo je deset mesecev, in ni ti poslal nobene črke, nego pozabil te je in pije iz nove ⁴⁾ (čáše). Saj tamkaj je hram boginje. ⁵⁾ Zakaj vse, karkoli kje biva in se kje godí, to se nahaja v Egiptu: bogastvo, telovadnica, oblast, jasno nebó, slava, izložbe, filozofi, zlató, mladeniči, hram božjih dvojčkov, ⁶⁾ izvrsten kralj, ⁷⁾ muzej, ⁸⁾ vino, vsa dobra, kar si jih moreš žeteti, žensk toliko, kolikor, takó mi hčere Hadove, ⁹⁾ nebó nima zvezd, da bi se ž njimi ponašalo, obličja pa takega, kakeršne so nekda prihajale k Paridu boginje, da sodi o njih lepoti — naj ne čujejo, da jih imenujem. ¹⁰⁾ — Nesrečnica! Kakšne misli vender imaš, da greješ svoj stol. ¹¹⁾ Ostarela bodeš neopaženo, in pepel uniči cvet tvoje dóbe. ¹²⁾ Obrni se drugam in izpreméli svoje mišljenje vsaj za dva tri dni in vesela pristopi k drugemu prijatelju. Ladja, ki se opira samó na jedno sidro, ni čvrsto pritrjena. ¹³⁾ Kadar pa pride ona, ¹⁴⁾ božanstev najjača

¹⁾ »Bog med ljudmi« je pregovor, ki znači nekaj redkega, nenavadnega.

²⁾ Mojire, μοῖρα = sojenice.

³⁾ Senca, t. j. smrt.

⁴⁾ T. j. on uživa drugo ljubezen.

⁵⁾ N. Afrodite. »Hram Afrodite« pa znači »veselja raj«.

⁶⁾ Ptolemaja Filadelfa ter sestre in žene njegove Arzinoje.

⁷⁾ Ptolemaj Dobrotvor (Euergetes) od leta 243. do leta 221. pr. Kr., ali pa Ptolemaj Bratoljub od leta 283. do 246.

⁸⁾ V aleksandrijskem muzeji so uživali zaslužni književniki časten žitek. Muzej je bil središče znanosti in obrazovanosti.

⁹⁾ Kora ali Persephona, hči Hadova in Demetrina.

¹⁰⁾ Tudi pri Grkih se niso smela imena božanstev izrekati po nepotrebnem.

¹¹⁾ »Stol greti« pomenja v pregovoru, kar pri nas »za pečjo sedeti«.

¹²⁾ Mladost je plamteč ogenj, starost pa je ugasel pepel.

¹³⁾ Ako se ji jeden ljubimec izneveri, ostane ji drugi.

¹⁴⁾ N. smrt.

— nihče je ne vzbujaj — očitala si bodeš sama;¹⁾ ljut vihar pa se mnogokrat vzdigne kâr ob jasnem nebu, in nihče ne vé, kaj bode z nami, zakaj človeško življenje je nestalno.

Metriha. Kaj hočeš torej?

Gilida. Ni li kdo v najini bližini?

Metriha. Nikdo.

Gilida. Poslušaj torej, s káko prošnjo sem prišla do tebe semkaj. Gril,²⁾ sin Matahinin, hčere Patajkionove, ki je petkrat darila dobil — v Pitonu³⁾ kot deček, v Korintu dvakrat zmagavši (mladeniče), katerim je baš prodirala brada; dvakrat pa je podrl s pestmí možake v Pizi — mož pošteno bogat, ki (pa vender) ne bi meknil⁴⁾ slamice s tal, Kitére⁵⁾ mi, še nedotaknjen pečat,⁶⁾ ugledal te je pri procesiji misenski,⁷⁾ drob se mu je vzburil, in ljubezen mu je ubola srce. Sedaj pa, dete moje, ne zapusti več moje hiše, nego mi plače, kliče tvoje ime in umira od ljubezni. Ali dete moje, Metriha, stóri samó ta jedni grešek, podaj se boginji,⁸⁾ da te neopažena ne zasači starost. In dvakrat, o draga, povrne se ti, kar storiš ugodnega. Plačilo dobodeš večje, negoli misliš; premisli se, slušaj me, jaz te ljubim, takó mi mojir!

Metriha. Gilida, beli lasje otopé um. A, takó mi povratka Mandrijevega in drage Demetre, od druge ženske jaz tega ne bi bila rada čula, nego bi jo bila naučila hromo hrome pesmi peti in moj prag sovražiti.⁹⁾ Ti pa, draga, ne pridi nikdar več s táko stvarjó k meni; besede pa, ki pristojé mlinarskim deklam,¹⁰⁾ govôri mladenkam,

¹⁾ Svojo brezpametnost, da nisi uživala mladosti.

²⁾ Γρύλλος ὁ Ματαχίνης τῆς Πατακίου.

³⁾ »Pythia«, bile so igre na čast Apolonu, katere so se vršile sredi meseca avgusta vsakih pet let v »Pythonu« blizu Delfov; sicer pa so se take igre pod istim imenom vršile tudi v mnogih drugih mestih, sosebnó v Aziji in na otokih azijskih. Mogoče, da ima Heronda take igre v mislih. Istemske igre pri Korintu so bile na čast Pozejdonu. Vršile so se vsako tretje leto v poletji, tako da so se slavile v istem roku istemske igre po dvakrat, pitske in olimpske (v Pizi) po jedenkrat. Razven teh so imeli Grki v čisljih tudi nemejske igre v Argolidi. Zmagalci v teh igrah so uživali povsod velikanski ugled.

⁴⁾ T. j. ob vsi svoji slavi je dobrodušen človek.

⁵⁾ Kitéra, priimek Afroditiin, po otoku »Kythera« imenovanem.

⁶⁾ T. j. on je nedolžen, njega se ljubav dosedaj še ni lotila.

⁷⁾ Misa, nekako podzemeljsko božanstvo, ki se imenuje poleg Iside, Kore in drugih boginj.

⁸⁾ T. j. Afroditi.

⁹⁾ T. j., bila bi jo natepla tako, da bi ohromela (prim. nem. lahm schlagen) in primerno hromcu stokala ter ne prišla več do mojega praga.

¹⁰⁾ Mlinarske deklet so bile v starem veku na slabem glasu.

Metriho pa, hčer Pitejevo, pústi, naj greje svoj stol. Mandriju se pač nihče ne bode smijal.¹⁾ Pa ljudje pravijo, da Gilida ne mara takih besedij. Tresa, operi črni vrč, odmeri tri poliče suhega vina, naškropi vode in daj obilo piti. Ná! Gilida, pij!²⁾

Gilida. Daj! Saj res nisem prišla, da bi te pregovorila, nego zaradi praznikov.³⁾

Metriha. Zató si, Gilida, pokusila najboljšega.

Gilida. Naj ti ga mnogo teče iz tvoje stiskalnice. Demetre mi, Metrihino vino je sladko. Slajšega vina Gilida še ni pila nikdar. Ti pa zdravstvuj, dete moje in čuvaj se! (Odhajajoč.) Meni pa ostanita mladi Mirtala in Sima,⁴⁾ dokler diše Gilida.

(Dalje prihodnjič.)

¹⁾ To bi se zgodilo, ako bi ga žena prevarila.

²⁾ Podvodnice so bile na glasu, da rade pijó. Zato veli Metriha naliti suhega vina, a Grki so obično pili vodo, pomešano z manjšim delom vina. — *ἑξάμυρος* = sextarius = 0.547 litra.

³⁾ Morebiti se vrši prizor v dóbi, ko se je jelo novo vino točiti.

⁴⁾ Imeni dveh žensk, pri katerih so bila Gilidina vabila uspešnejša.



Prvi poljub.

Izmed sveč medló-brlečih
Snežno-čist obraz bledí,
V gredi mladih cvetk dehtečih
Pevce mladolet leží.

Prazno krog njegove krste,
Malokdó prišel kropit,
Niso vrele dolge vrste
Sèm za pevcem se solzit.

Jedna tudi prišla gledat —
Jedni dalo ni mirú,
Da je stekla mu povedat,
Kaj je vžila zanj jadú.

Med cvetice stopi tožna
Nagne čezenj se lahnó
Ter pritisne ustna rožna
K mrzlim ustnicam gorkó.

Deklica je odhitela,
Dušo ji razvnela strast —
Z usten pa je še žarela
Prvega poljuba slast.

Izmed sveč medló-brlečih
Snežno-čist obraz bledí,
V gredi mladih cvetk dehtečih
Pevce mladolet leží.

J. Š.



Herondovi mimiambi.

Spisal R. Perušek.

(Dalje.)



menili smo že, da je drugi mimiamb nekakšen pendant prvi sliki. Batar (Battaros) je cined in se nič ne sramuje tega nečastnega posla. Bogat pomorski trgovec je najbrže pijan prilomastil v njegov zavod (kakor so še dandanes pomorščaki surovi posetniki takih zavodov), storil nekaj škode in vrhu tega grdo ravnal z jedno njegovih hranjenic. Batar kaj zgovorno toži Taléta (Thales) pred sodiščem kojskim, kar je v čudni opreki z njega imenom. Battaros namreč znači jec-ljavca, a njemu se besede vsipljejo iz ust kakor grah iz vreče. Najprej pozivlje sodnike, naj strogo čuvajo jednako pravo in naj se ne ozirajo na to, da je njegov nasprotnik bogat, on pa siromak. Tujca sta pač oba, ali mornar si je nadel ime slavnega Taléta, premda se je prej zval Artimes, kar je nesramno od njega; drugo pa je to, da si upa teptati zakone mestne in da nosi on, barbar, glavo bolj pokonci nego mestni poglavarji, ki so se izkazali vselej prijazne njemu, tožniku, premda je tujec. Potem prosi, da se prečita zakon. »To je zapisal Haronda,« pravi in ne Batar, da bi Taleta kaznoval. Ali on je živel v mestu, (t. j. Haronda je vedel, kakó se je vèsti v dobro urejenem mestu) ti pa ne veš, kaj je mesto in kakó se mesto vlada, nego danes si v Brikinderi . . . jutri odjadraš v Fazelido, ako ti kdo plača prevoznino.« Potem navaja škodo in nadaljuje: »Stopi semkaj, Mirtala (to je ime njega hranjenici), in pokaži sebe vsem; nič se ne sramuj, misli, da so ti možjé, ki sodijo, tvoji očetje in bratje!« Nasprotnik njegov se mu smeje, in Batar se zadere nanj; skoro pa se premisli in pravi: »Morda ti je pa všeč Mirtala? To ni nič hudega . . . Stisni ceno v roko Batarovo in vzemi jo v svojo last in mrcvari jo, kakor ti drago.« Ker nasprotnik po vsi priliki ne vzprejme tega predloga, nego zahteva, naj se izprašajo priče, ponuja Batar tudi samega sebe, ako bi prišlo do tega, da se sôžnji postavijo na tezalnico. Končno pozivlje sodnike, naj ne sodijo stvari podvodnikove, nego stvar tujčevo, in kliče vse bogove in heroje na pomoč. Njih naj se spominjajo sodniki in naj izrekó sodbo, ki bode na čast mestu, slovečemu zaradi gostoprimestva. Ves njegov govor je izpreprežen s pregovori, kar je tem smešnejše, ker večkrat ponavlja, da neče nadlegovati sodnikov s

pregovori in frazami. Tudi inace je njegov govor poln bombasta, n. pr. ko trdi, da Tales razdrobi kojsko samovladje, ako sme nekaženjen počenjati take stvari, kakeršne je storil. V velike slavi in hvali mesto, meščane in njih poglavarje, da bi si pridobil njih naklonjenost. Takisto nesramno pa, kakor priznava umazani svoj posel, upotreblja časih tudi besede, ki pristujejo samo ustom takega brezstidnika. —

V jednom odlomku toži neka mati o hudobnosti svojega sinu. »Ali igra bronasto muho (= slepo miš lovi) ali pa bije lonec, ali pa veže od prediva motvoze za hrošče ter mi grdo kvari preslico«. Podobne vsebine je tretji mimiamb. Metrotima privede svojega sinu k učitelju, da bi ga dobro našeškal. Človek se nehoté spominja polpreteklega časa, ko je v šoli igrala palica veliko ulogo, morebiti ne brezuspešno. Tudi dandanes še zahtevajo mnogi roditelji od učitelja, naj njih dečka dobro oklesti, ker se spominjajo pregovora: »Šiba novo mašo poje«. — Nikar da bi se dečko učil, peča se z nosači in ubežnimi robi, ljudmi najnižje vrste. Siromašne roditelje globi igraje za denar in pri tem še terorizuje roditelje, da se mu ne upajo ničesar reči, ker tedaj ostavi hišo in nadleguje babico ali pa kvari hišo, splezavši na streho. Kdaj pa so prazniki, vé bolje od zvezdogledov. Učiteljevi pomočniki zgrabijo zanikarnika ter ga pretepó, da je pisan kakor gad. Mati pa pohiti domov, da prinese verige, in v te zapét naj se pokori Muzam, katere takó zanemarja. Prizor se vrši v šolski sobi. Na stenah so pričvrščeni kipi Muz. Metrotima stopi s sinom pred učitelja Lampriska, ki sedi na katedri in predava učencem, med katere gre šteti Eutija, Kokala in Fila. — Za poskušnjo sem prevel ta mimiamb v pesniški meri matičini.

III.

Šolnik.

Metrotima. Takó, Lampriske, naj vdelé ti siást vsáko
 Predrage Muze ter življenja dólga vžiték:
 A zmlati temu hrbet, dokler zlá dúša
 Zanikarnika ne prispè na vrh ústen.¹⁾
 5 Igraje »mož in cifra« razdejál dóm je
 Ubogi meni; saj mu niso zdáj nič več
 Zadosti kocke,²⁾ o Lampriske! ón dére

¹⁾ V smrtnem strahu se vzdigne dúša po ljudski domišljavi v glavo ter s poslednjim dihom zbeži skozi ustnice ali pa skozi nosnice.

²⁾ S kockami so se igrali otroci. Te kocke so bile podolgasti koščeni paralelopedi od sklepnih kostí raznih živalí, ki so se metali v jamice, ali pa v vis. *χαλκίνδρα* je igra, pri kateri se je vrgel novc v vis in ko je padal, ujel. Dobitek je odločevala stran novčeva. V Ljubljani imenujejo to igro „fucanje“.

- Še v večjo bédó. Kje stanuje móž šólnik
In išče bridki trideseti dán mèzde,¹⁾
- 10 Pa naj prelijem, kakor Nának,²⁾ sôlz rêko,
Tegà bi pač ne vedel; pač pa zná dóbro
I drugim kazat' pot k igrišču, kjér rój se
Ubežnih sôžnjev in nosačev rád sbája.
Nesrečna tablica pa, ktero jáz z múko
- 15 Prevoščim³⁾ sléharn mesec, tá sloní sáma
Ob postelji pri nogi, ktera v zíd gléda.
A če pogleda, kakor v Hád,⁴⁾ kedáj nánjo,
Grdó črčkari ter izbriše vsé zópet.
V mehurjih ino v mrežah pak ležé kócke
- 20 Veliko bolj bliščeče, nô naš vrč z óljem,
Ki nam o vsaki priliki lepó slúži.
Al on ne vé ločiti niti á-črke,
Če iste ne zatrobiš petkrat vsáj v úhelj.
Ko prekovčera⁵⁾ zlogoval je ž njím ótec
- 25 Besedo »Maron«,⁶⁾ skazil jo je tá prídni
Dečák v »Simóna«. ⁶⁾ Rekla sem tedáj v sébi,
Da nisem umna, ker ga ne učím rájši
Goniti osle in ker mním, da črk znánje
Mi bode v starih letih na pomóč príšlo.⁷⁾
- 30 Če jaz ukažem, al' pa če velí ótec,
Ki móž na pol oslepel in na pól glúh je,
Da deklamuj nam, kakor dečki, rék kákšen,

¹⁾ 30. dné v meseci je bilo treba plačati šolnino.

²⁾ Nannakos, kralj Frižanov, je živel pred dóbo Deukalionovo in vedoč, da bode nastopil potop, je z mnogimi solzami zaman prosil prizanašanja. Rečenica je bila pri Kojcih navaden pregovor.

³⁾ Grki so pisali z železnimi pisáli na tablice, z voskom prevlečene. Kadar je bila tablica popisana, zgladili so vosek s topim koncem pisalovim. Po večkratnem zgla-
jenji je trebalo tablice na novo prevoščiti.

⁴⁾ Gleda tablo také mrko kakor pekel.

⁵⁾ Maron je bilo ime jednemu onih junakov, ki so poginili pri Termopilah.

⁶⁾ Ime „Simon“ je bilo pri starih na slabem glasu. Ž njim so zaznamenovali v pregovorih zločeste ljudi. Poleg tega pa znači ta beseda nekov mèt pri igri s kockami, kar je na našem mestu jako značilno, ker dečko také rad igra.

⁷⁾ Mati je upala, da bode iz sina kdaj učenjak in da' jo bode podpiral v starih letih. Pri Atenjanih otroci, ki niso uživali osnovnih nauk, niso bili zavezani skrbeti za roditelje v starosti.

- Precéja kakor skozi luknjav vřč góvor:¹⁾
 »Apolon zorec«²⁾ — Tó zna, dem, celó bába,
 35 Nesrečnik, tvoja, ki še ne pozná čřke,
 In zna vsak Frížec.³⁾ — Če pa še kaj vřč čřhnem,
 Ne najde tri dni več domóv na prág híše,
 Temvéč izbere babico si v plén, stáro
 Ženíco, ktera sama nima káj jésti;
 40 Al pák na streho sede ter razpné nóge
 In kakor skrčen majmun⁴⁾ dol' na tlá gléda.
 Kaj misliš, kak' mi jadnici srcé póka,
 Kedar to glédam? Vender ni mi žal njéga
 Takó kot strehe, ki se kakor mlín'c dráblja.
 45 Ko pride zima, moram pak poldrúg óbol⁵⁾
 Odšteti s solzami v očeh za vsák stréšnik,
 Ker vsi gostači v jeden glas trdé: »Gléjte!
 »To Kótalos je, Metrotimin sín stóril;«
 In jaz še ziniti ne smem, ker vsé rés je.
 50 Poglej, kakó je strgal suknjo vsó v gózdu
 Potikajoč se, kakor mož ribár délski⁶⁾
 Po morji se ubija ter živí bédno.
 Kdaj sedmi dan in dvajseti je dán v mészci⁷⁾
 Vé bolje nô zvezdarji; več mu ní spáti,
 55 Ko čuti, da se dnij počitnih čás blíža.
 Al če naj té-le,⁸⁾ o Lamprisk, dadé sréčno
 Življenje tebi ino vséh dobrót délež,
 Ne dáj jih menj mu —

Lamprisk (ji seže v besedo).

Ne zaklinjaj! Níč ménj jih

Ne bode dóbil, Metrotima! Fíl, kjé si?

¹⁾ Nikar da bi mu govor gladko tekél, kakor da izliješ iz polnega vrča, curé mu besede počasi kakor iz luknjičastega lonca. Mati oponaša sinu, kakó deklamuje „Apolon zorec“, katere besede so po vsi priliki začetek kake tedaj znane pesmi

²⁾ Zorec = bog zore.

³⁾ Frižani so bili na glasu zaradi svoje neizobraženosti.

⁴⁾ Že Grki so imeli opice v hišah, da so se zabavali z njimi.

⁵⁾ Jeden obol = 13 krajcarjev.

⁶⁾ Pri Grkih, torej tudi posebe pri Kojcih, bili so prebivalci otoka Dela vzor siromašnih ribarjev.

⁷⁾ Sedmi in dvajseti dan vsakega meseca sta bila posvečena Apolonu in šolska praznika.

⁸⁾ Namreč Muze, katerih podobe so bile nameščene v učilnici.

- 60 Kje Kokal, kje je Evtij? ¹⁾ Dáste brž téga
Na ráme? ²⁾ Čakate li, da prispé mésec
Akésov? ³⁾ (Kotalu.) Déla tvoja, Kotal, rés hválím!
Metáti kocke bliskoma, kot tí déčki, ⁴⁾
Ti ní več dosti, nó ti potepúh hódíš
- 65 V igrišče med nosače ter denár méčeš. ⁵⁾
A jaz storim, da bolj, no vsak deklíč, krótek
Ne makneš slamke, ⁶⁾ kedar bi nar bólj žélel.
Kje rézki jermen, kje je bikov rép, s ktérím
Vkováne in odmenjene krotím? Dáj mi
- 70 Ga v róke kdo, da ne izkášljam préj jéze.
Kotal. Nikar, Lampriske, ako so ti már Múze,
Če brada, če ti Kotidin ⁷⁾ živót drág je,
Ne tēpi mene z ostrim, nego bij z ónim!
- Lamprisk.* Ti, Kotal, si hudobnež in nobén tržec
- 75 Bi tebi hvale pač nikjér ne htél péti,
Še tam ne, kjer celó železo žró míši. ⁸⁾ (Začnē ga izprebijati).
Kotal. Lampriske! kol'ko, prosim, kol'ko, hčēš méni
Jih naložiti?
- Lamprisk.* Méne nē, le njó vprašaj!
(bije). Čof, čof.
- Kotal.* Kaj mi jih dásta? če naj živ bódem —
- Metrotima.* 80 Kar jih prenesti more tvoja zlá kóža.
- Kotal.* Lampriske, dosti, néhaj!
- Lamprisk.* Néhaj tí túdi
Zla déla činit'.
- Kotal.* Nič več ne storím, nič več,
Lamprisk, prisezam, kakor meni Múz drágih!

¹⁾ Phillos, Euthies, Kokkalos so imena dijakov. Prvi dve imeni sta hypocoristica, t. j. pomanjševalni imeni; kakor pri nas Grega m. Gregorij, France m. Frančišek, takó je morebiti Phillos m. Philodemos, Euthies m. Euthippos.

²⁾ Jeden ga je zgrabil za roke in na hrbet položil, drugi so ga držali za noge, takó da je bilo učitelju lahko udrihati po njega hrbtu.

³⁾ Akesej, krmar Nelejev, dejal je, da hoče počakati, dokler bode vedno vščep, da se bode možno voziti ob vedni mesečini. Reklo se je torej, da čaka Akesejevega meseca óni, ki se je obotavljal zvršiti kak ukaz. „Ob Akesejevem meseci“ bi se dalo po naše izraziti „o svetem nikoli“.

⁴⁾ Sošolci Kotalovi, ki so bili tedaj pri učitelji.

⁵⁾ Glej 5. vrsto tega mimiamba.

⁶⁾ Glej I. opazko 4 na strani 221.

⁷⁾ Kotida je morebiti žena ali hči Lampriskova.

⁸⁾ Pregovor »Tam, kjer miši železo žró«, pomeni tisto, kar pri nas »deveta dežela«.

Lamprisk. In pa kakó se, zlobnik, na ves glás déreš;
 85 Če še kaj zineš, vtaknem koj ti miš¹⁾ v ústa.
Kotal. Saj že molčím. Nikár me ne ubíj, prósim.
Lamprisk. Pustite, Kokal, zdaj ga!
Metrotima. Še ne sméš néhat',
 Lampriske! Udri, dókler ni zašló sólnce.
Lamprisk. Al' bolj je pisan, nego gad, njegóv hřbet.²⁾
 90 Saj mora vender i nad ličjem,³⁾ vsáj dvájset
 Dobiti drúgih batin, malo stvár, náj bi
 I bolje, nô Klijona⁴⁾ sama znál bráti.
 Ê – ê! Le splakni skrivaj jezik svóy v médu.⁵⁾
Metrotima. Povédat grem, Lampriske, to domóv stárcu
 95 Zanavlašč ter prinesem spet sebój spóne,
 Da tem gospojam,⁶⁾ ktere je dozďáj čřtil,
 Pokaže dečko, kak' v okove spét pléše.

(Dalje prihodnjič.)

¹⁾ »Miš v usta vtekniti« je rečenica, ki pomeni »komu usta zamašiti«.

²⁾ Namreč od tepenja.

³⁾ T. j., ko bode slonel nad knjigami, (ki so bile narejene od ličja papirovega grma), in čital iz njih, ali pa pisal na ličje.

⁴⁾ Klijona, Muza zgodopisja in oznanjevalka slave, upodabljala se je s papirovim zavitkom v roki.

⁵⁾ »Jezik v médu splakniti« pomeni »napraviti sladek ali prijazen obraz«.

⁶⁾ Namreč Muzam.



Bolnik in cvetje.

Slonel bolnik je na oknu,
 Gledal v široki je svet,
 V čaši ob njem se namakal
 Šopek razvezan, razdet.

»Cvetje, podobno si meni:
 Hitro osuješ se ti,
 Meni takisto prerano
 Ginejo mlade moči.

Prazno motrila bo okno
 Deklica mimogredoč —
 Cvetje osula se midva
 Bodeva skoro — čez noč ...»

J. Š.



Herondovi mimiambi.

Spisal R. Perušek.

(Dalje.)



Pozorišče četrtega mimiamba je svetišče Asklepijevo na otoku Kosu. Kokala (Kokkale) je prišla od nekod na božjo pot v svetišče Asklepijevo. Njena prijateljica Kinona (Kynno)¹⁾ jo je izpremila v hram ter jo poučuje, kaj ima storiti. Po molitvi, katero izreka zahvalno vsem božanstvom, sosebno pa Pajanu, ki jo je rešil bolezni, daruje Kokala podobico, kakor pri nas ozdravljeniki darujejo podobe ali voščene ude kot simbol ozdravitve. Potem pa se čudi pridošlica krasnim umotvorinam, ki se čuvajo v božjem hramu. Prvi kipi so delo Praksitelovih sinov. Za njimi se divi še drugim kipom. Sedaj ukaže Kinona robinji svoji Kidili (Kydilla), naj pokliče cerkvenika. A ta se je takó zagledala v umotvorine, da je ne čuje. Na to se vsuje toča psovk na ubogo robinjo, dokler je prijateljica ne potolaži. Potem se Kokala čudi slikam, in tudi Kinona zanosno govori o Apelu Efežanu, ki je bil θεῖος, po izvolitvi, postal meščan kojski. Sedaj pristopi cerkvenik, ki izjavi, da še nobena žrtva ni imela takó krasnega uspeha. Gotovo navadna fraza, da je zanjo dobil dobro napojilo. Kinona še opozorí Kokalo, naj ne pozabi cerkvenika, kateremu je od take žrtvovane živali šel izvesten del, n. pr. od petelina bat.

Ta mimiamb ima sicer malo dramatskega življa v sebi. A misliti si moramo, da je mnogo pomogla do dramatskega uspeha mimika igralcev.

Čudno je, da med navedenimi umotvorinami ni omenjena podoba Afroditina, o kateri govori Strabo (XIV. 657), da se je čuvala v Asklepijeji. Morebiti je bila ta podoba šele pozneje nameščena v tem hramu.

Prizor se vrši v Kosu; značilno je, da je od vseh mest samó Kos odlikovan s pridevkom »mili«.

IV. Ženski darujeta in žrtvujeta Asklepiju.

Kokala. Pozdravljen bodi, gospodar Pajan²⁾, ki vladaš v Triki³⁾ ter stoluješ v milem Kosu in Epidavru⁴⁾, s teboj pa pozdravljena Ko-

¹⁾ Po analogiji Lēto: Latona, Metro: matrōna, dal sem tudi drugim ženskim imenom na »ō«, n. pr. »Kiño«, končnino »ona«, da dobé primeren slovenski oblik, premda v grščini in latinščini nimajo teh drugotnih oblik.

²⁾ Pri Homerji je Pajan ime zdravniku olimpskih bogov, pozneje pa priimek različnih bogov, ki so blažili bolečine, n. pr. Apolona, Dijonizija, Asklepija.

³⁾ V tesalski Trikki je bilo baje najstarejše svetišče Asklepijevo.

⁴⁾ V Epidavru, mestu v Argu, bilo je znamenito svetišče Asklepijevo. Ko je bila nekoč kuga v Rimu, poslali so v Epidauros po kačo, znak Asklepijev.

ronida,¹⁾ ki te je porodila, in Apolon in Higijeja²⁾, katere se dotikaš z roko ter Panaka³⁾ in Epijona⁴⁾ in Ijesona⁵⁾, katerih častni oltarji so tu-le; pozdravljen tudi Podalejrij in Mahaon⁶⁾, zdravitelj hudih bolezni, ki sta razorila dom in zidove Laomedontove; in pozdravljeni vsi bogovi ter vse boginje, ki bivajo na tvojem ognjišču, oče Pajan: vzprejmite milostno kot poobedek tega-le petelina, katerega vam darujem, zgodnjega glasnika hiše svoje. Saj mi ne zajemamo iz bogatega ali gotovega (vrela)⁷⁾, ker inače bi bili prinesli pač vola ali rejeno prasico debele bradine, ne pa petelina kot plačilo za lečenje bolezni, katere si odpravil, položivši nanje blage roke.

Kinona. Na desno stran Higijeje postavi podobico, Kokala!

Kokala. Majke mi, draga Kinona, glej krasnih kipov! Kdo je neki umetno oklesal ta kamen in kdo ga je postavil?

Kinona. Sinova Praksitelova⁸⁾; kaj ne vidiš ónih črk na stojalu? Evtij, sin Praksonov, pa ga je postavil.

Kokala. Blag bodi Pajan, i ónima i Evtiju zaradi teh krasnih del — (Stopi pred drug umotvor.) Glej, prijateljica, óno deklico, ki gleda kvišku na jabolko! Ali ne bi dejala, da takoj izdihne, ako ne doseže jabolka? In ónega starca, o Kinona! Sojenic mi! Kakó óni deček davi lisičjo raco!⁹⁾ Da ni delo kamenito, dejal bi človek, da kár izpregovori. Res, sčasoma bodo ljudje znali tudi kamenom vdihniti življenje. Kinona, ne vidiš li, kakšno postavo ima ta-le kip Batale, hčere Mitijeve? Ako kdo ne pozná Batale, poglej to podobo in ne išči nje same.

Kinona. Prijateljica, pojdi z menoj, in pokažem ti nekaj, da takó lepega še nisi videla odkar živiš. (Robinji.) Kidila, idi in pokliči cerkvenika! Ali ne govorim tebi, ki semkaj in tjakaj zijaš?! Res, ali se

¹⁾ Korónis, hči lapitovskega kneza Flegije (Phlegias), katero je Apolon usmrtil iz ljubosumnosti.

²⁾ Hygieia, poosebljeno zdravje. Misliti je, da sta bili obe božanstvi združeni v jedni skupini.

³⁾ Panake, hči Asklepijeva (ki vse ozdravi).

⁴⁾ Epiona, žena Asklepijeva (ki blaži bolečine).

⁵⁾ Jēsō (zdravnica).

⁶⁾ Machaon (ranorezec) in Podaleirios, sinova Asklepijeva, borila sta se v vrsti Grkov pred Trojo. Laomedon je bil oče Priamov, kralja trojskega.

⁷⁾ Pregovor. Prim. nemški »aus dem Vollen schöpfen.«

⁸⁾ Praxiteles, znamenit atenski kipar, živel je v četrtem stoletju pr. Kr. v Atenah. Jeden sin njegov Kefizodót je izgotovil Asklepija, ki je bil prenesen v Rim, kakor poroča Plinij. Drugi je bil Timarch, Istina je, da sta brata skupno zvršila nekaj del.

⁹⁾ Lisičja raca, neka egipetska ptica, ki živi v rupah; anas tadorna. L. — Morebiti ima Heronda v mislih Boethov kip, ki predočuje dečka, davečega gos

kaj briga za to, kar ji pravim? Stoji in gleda me debeleje nego rak. Idi, pravim, in pokliči cerkvenika. Požrešnica, ne petek ne svetek te ne pohvali zaradi porabnosti, nego povsod si jednako na poti. Kidila, ta-le bog mi bodi priča, da me razvnehlješ, dasi ne maram vzkipeči. On mi bode priča, pravim, da pride dan, ko si bodeš praskala to prazno bučo.

Kokala. Naj ti, Kinona, ne prevzame vsaka stvar takoj srca! — Robinja je, in lenoba tišči robinjam ušesa.

Kinona. Ali če si krotka, ravná še nepristojneje.

Kokala. Čuj ti, ostani! Vrata so odklenjena, in celica je odprta. (Ženske stopijo v celico.) Vidiš li, draga Kinona, kakšna dela! Rekla bi, da je nova Atena izklesala ta lepa dela. Slava gospé! — 'Ako bi tega-le golega dečka vščipnila, ali mu ne bi ostalo znamenje, Kinona? Saj naslikano mesó na njega životu utriplje takó životoplo kakor vrela voda. In ako ugledata Mijel in Patajkisk¹⁾, sin Lamprijonov, srebrne klešče, ali ne izbulita očij, misleč, da so res srebrne? In vol ter njegov gonjač in žena, ki hodi za njim, in mož krivonosi in óni toponosi, ali ne gleda vsem blágo življenje iz očij? Ako mi se ne bi zdelo nespodobno za ženo, kár zakričala bi od strahú, da mi vol česa ne stori, takó škili, o Kinona, z jednim očesom.

Kinona. Dragá moja, resnični so umotvori Efežana Apela²⁾ v vsaki črti, in nihče ne bi dejal: ta človek je to-le razumel, ónega pa ni pogodil. Nego, česar se je lotil, v tem je tekmoval celó z božanstvi. Kdor pa je videl njega in njegova dela, a jih ni ogledal razvnet, kakor se spodobi, ta naj se za noge obesi v hiši valjavčevi.³⁾

Cerkvenik. Oj, žene, vaše žrtve so odločno lepe in kažejo najboljši uspeh. Nihče si ni bolj pridobil Apolona nego ve. Io, io, Pajan, naklonjen bodi tem ženam zaradi lepih žrtev, in njih možem in sorodnikom, ako jih imajo. Io, io, Pajan, takó bodi!

Kokala. Takó bodi, o Véliki, in da se zopet vrnemo v dobrem zdravju z možmi in otroki vršit večje žrtve!

Kinona. Kokala, lepo razseci ptico in ne pozabi pokloniti bederca cerkveniku ter molčé postavi kolač v rupo zmijino⁴⁾, in poškrópi

¹⁾ Myellos in Pataikiskos (Myllós in Pataikiōn) sta imeui razbojnikov in tatov, kakeršna so rabila Grkom v pregovorih. Primeri denašnje »Dimeže, Rinaldinije« i. t. d.

²⁾ Apelles, najslavnejši slikar stare dobe (356.—308. pr. Kr.), naslikal je tudi Afrodito za hram Afroditin v Kosu. To sliko je dal prenesti cesar Avgust v Rim.

³⁾ T. j. takó naj se zvalja in stepe, kakor valjavci valjajo, tolčejo, raztezajo in vlečejo umazano obleko.

⁴⁾ Zmija je simbol Asklepijev. V hramih Asklepijevih so se redile zmije in uporabljale pri lečenju.

žrtveno moko ¹⁾, ostalo pa pojémo sedé v hiši. ²⁾ In ne pozabi sama prinesiti zdravja; ³⁾ prosim, dodeli (ga i meni). Res, s svetinjami ⁴⁾ si ojačaš zdravje preko mere, od sodbine ti določene.

(Dalje prihodnjič.)

¹⁾ Žrtvena moka se je darovala namesto kolačev in škropila s krvjó ónih živalij, katere so se žrtvovale.

²⁾ Poleg svetišča je bila hiša, kjer so žrtvovalci uživali one kose žrtev, ki niso bili odločeni svečenikom in bogovom.

³⁾ »Zdravje« znači pri atskih piscih: »posvečen kruh« (posvečeno jelo, posvečen dar). Prim. slov. »žegen« in »odpustek«. Take odpustke je delil svečenik onim, ki so prinašali žrtve.

⁴⁾ »Svetinja« je tu posvečeni kruh, katerega imenuje gori »zdravje«. Svečeniki pa niso delili samo posvečenih jedil, nego časih tudi vejice, mazila i. t. d.



Na skalini.

Na skalini sredi mórja
Samcat siromak stoji;
Zrè v daljine, zrè v višine,
Zanj nikjer rešitve ní.

Na obzorji drobna pika!
Nade zopet se vzbudé.
Ladja, ladja! Bliže, bliže!
Glasno bije mu srcé.

Kaj? ... Tod mimo? ... Roke širi,
Kličé, vpíje — vse zamán! ...
Mimo mene pluje ladja,
Beli mi zahaja dan!

† Jos. Freuensfeld.



Triolet.

In vender, dèkle, ni mi srce mrlo,
Ko brez ljubezni bil je pógled tvoj!
Razrušil se je lepi sèn nocoj,
In vender, dèkle, ni mi srce mrlo!
Kakó sem upal, da ves čar bi svoj
Nebó ljubezni meni kdaj odprlo;
In vender, dèkle, ni mi srce mrlo,
Ko brez ljubezni bil je pógled tvoj! —

Nikdár srcé ni moje bilo srečno,
Zakaj li srečno bilo bi sedaj?
Za njé ustvarjen ni na zemlji raj,
Nikdár srce ni moje bilo srečno!
Če le za hip bi pilo sreče slaj,
Od njega bi potem drhtelo večno.
Nikdár srcé ni moje bilo srečno,
Zakaj li srečno bilo bi sedaj!

Trošán.



Herondovi mimiambi.

Spisal R. Perušek.

(Dalje.)



Videli smo že pri prvem in drugem mimiambu, da se je Heronda lotil tudi kočljivih predmetov; v petem mimiambu, še bolj pa v šestem, razkriva nam take moralne rane onodobnih Grkov, da se nam gnusi, ko čitamo, kakó se razpravljajo take stvari, kakor ne bi bilo nič posebnega, nego nekaj vsakdanjega; in to je po vsi priliki — žal — tudi v resnici bilo. Baš zató tudi pesniku ni toliko zameriti, da opisuje stvari, ki so po naših nazorih nedostojne tudi pesnika realista ali verista, nego jemati je pri sodbi v poštevedanje nazore, ki niso bili daleko takó strogi kakor naši.

V »Ljubosumnici« izprašuje Bitina (Bitinna) svojega roba Gastrona, ki je bil zajedno nje ljubček, o drugih zvezah njegovih. Gastron bridko toži, da mu gospodarica s svojo ljubosumnostjo pije kri noč in dan. S tem pa še bolj razjezi gospodarico, in ona ukaže drugemu robu Piriji (Pyrries), naj zveže Gastrona. V tem očita Gastronu, da je bila predobra ž njim, a sedaj mu hoče pokazati, kdo je. Gastron jo prosi, naj mu odpusti človeško slabost, ona pa veli Piriji, naj ga odvede v tepalnico, kjer naj mu Hermon naloži tisoč na hrbet in tisoč na trebuh. Gastron prosi, a ona pravi: »Ali se nisi ravnokar udal in priznal svojega greha?« Še Drakon naj ju izpremi k Hermonu. Ko odidó vsi trije, pride Bitini na um, da bi bilo bolje, če précej pozove užigalca, da Gastronu užgè znamenje na čelo. Torej veli služkinji Kidili, naj hiti za njimi ter jih privede nazaj. Ta služkinja je jedina oseba, ki vzbuja simpatijo. Pirija hiti s svojim uklenjencem k Hermonu, »kakor bi vodil ne svojega druga, ampak človeka, ki je oskrnil grobe. In vender čaka njega skoro slična kazen.« Takó kara Kidila Pirijo in privede vse zopet nazaj. Bitina ukaže iti po Kosida, užigalca. Tedaj pa prosi Kidila za Gastrona in kliče v spomin Bitini hčer Batilido. »Odpústi mu sedaj, takó ti se možila Batilida, ti pa zibala vnuke v naročaji!« — »Tega sedmostrokega roba naj pustim v miru? Katera ženska mi se ne bode smijala po pravici v obraz?« odvrne Bitina. Končno se udá Kidili, ki še navaja, da je sedaj praznik dvajsetega dne v meseci in da je blizu praznik gerenij, ki je bil podoben našemu mrtvih duš dnevu. »Za sedaj te izpustim«, pravi Bitina, »zahvaliti pa imaš to-le,

katere ne ljubim menj od Batilide, ker sem jo vzredila na svojih rokah. Ko pa umrlim prinesemo napojilo, imel bodeš — ne boj se — po prazniku ti svoj praznik!« —

V šestem mimiambu, v »Ženah, zaupno se razgovarjajočih« je predmet takó podel, da so nekateri filologi, sosebno Holandec van Leeuwen (Mnemosyne. XXI. 98.), poskušali razlagati stvar nedolžneje. Zastonj! Da so sicer take stvari v domovini pesnikovi bile navadne, smemo sumnjati zató, ker so se bili Kojci kot bližnji sosedje maloazijskih semitskih Karov navzeli orijentnih obredov, navadnih v kultu Demetre in Kibe, ki se niso odlikovali po posebni deviški čednosti.

Metrona pride h Koritoni v vas. »Sédi, Metrona,« pravi Koritona in se potem obrne do služkinje: »Vstani in pristavi gospé stolico! Vse moram naročiti sama . . . Res, kamen si v hiši, ne pa služkinja. Kadar pa odmerjam žito, šteješ pojedina zrna, in ako je le količkaj premalo, ne prenašajo te zidovi več ves dan godrnjajoče in zabavljajoče. — Sedaj šele brišeš in jo čistiš, ko je je že treba. Razbojnica! To-le mi zahvali (pokaže na prijateljico), ker inace bi ti dala pokusiti svoje roke.«

»Draga Koritona, isti jarem tare tebe kakor mene. Tudi jaz vpijem in lajam ves dan kakor pes na te ostudnice. Ali zaradi česar sem prišla k tebi —«

»Izgubite se izpred očij, radovednice! Samó ušesa in jezik vas je, vse drugo pa praznik« (t. j. brezdelje).

Sedaj pové Metrona, čemú je prišla h Koritoni. Koritona ji prav ne zaupa, ker se bojí, da bi vsega ne raznesla, in ko jo Metrona o tem potolaži, obotavlja se še vedno z besedo na dan, kakor bi je bilo sram.

»Vidiš li Metrono sedaj-le prvič, ali kaj se vedeš takó neslano?« reče ji Metrona. Sedaj pové Koritona, kdo je zvršil dotični predmet. »Dela so mu kakor dela Atenina. Mislila bi, da vidiš izdelke njenih rok, a ne Kerdonovih.« Potem se še razgovarjata, kakó Koritona ni mogla dobiti drugega izvoda ónega izdelka, ker je vmes prišla služkinja Bitatova, »ki noč in dan goni našega osla [osel se zove žival in nekakšen domač malin], da kàr troske leté, zató da ne obrabi svojega za štiri obole.« Koritona še pové Metroni, kdo ji je poslal mojstra Kerдона v hišo. Metrona se hitro poslovi, ker hrepení, da zvé vse skrivnosti, katere ji more mešetarica Artemida povedati. —

Pozorišče sedmega mimiamba je čevljarska prodajalnica. Metrona je privedla nekatere prijateljice, da si nakupijo pri Kerdonu obutala. Jako postrežno in urno ukaže Kerdon pomagaču, naj iznese veliko polico, a ta lenuh spi. Nató se vsuje nanj dež psovek, dokler končno ženskam

predložé omaro z obutalom. Sedaj začnè hvalisati svojo robo, ki je delo njegovega truda in njegove iznajdljivosti. Delo je solidno, in tudi oprava je lepa; barve čevljev so različne in krasne. A koliko se mora siromak truditi, da si prisluži svoj kruh! Noč in dan dela, in vender imajo sleparski strojarji, ki narejajo slabe izdelke, več dobička nego on, ki daje samó dobro delo iz rok. In otroci mu nič ne pomagajo pri delu, samó jedó, on pa mora rediti robe, da mu nado-meščajo delo otrók. — Potem iznese še drugo robo, kakor znesó po-strežni komiji v naših prodajalnicah cele gore različne robe. Zanim-ljiva so imena različnega obutala. Nekateri čevlji so imenovani po barvi, drugi po krajih, kjer so v navadi, tretji po kroji. Sedaj vpraša žena po ceni. Kerdon čuti, da ženskam ne bode po godu, kar jim pové. Zató govori na dolgo in široko, dokler ga ženska ne pozove, naj pové naravnost natančno ceno. Žene se mu smejejo, on pa se rotí, da ne more dati ceneje. Sedaj pa Metrona ubere pravo struno. Sklicuje se na njegovo galantnost, in res — Kerdon se omečí. Kakor zaljubljen trgovski pomočnik se laska ženski, pomeri čevelj in ga pre-pustí za umerjeno ceno. Končno se še priporoča za druga naročila, Metroni pa obeta par čeveljčkov kot nagrado za dovedene nove naročnice.

(Konec prihodnjič.)



Prah.

Oko deda vnuki so skakali
In božali so vele mu roké;
Zakaj nabrano kožo, so vprašali,
Imá in belo brado in lasé.

»To prah, otroci, je z življenja ceste,
Ki sèl mi je na brado in lasé,
Oj, blagost, deca, vam, ker še ne veste,
Kakó se vseli nam celó v — srcé!«

Alenčica.



Zakaj o tebi pojem?

Dèkle, glej, očitajo mi znauci:
»Kam zablodil v svoji si slepoti,
Zmiraj le o ljubici prepevaš,
Zmiraj pojèš le o nje lepoti!«

Že ob mraku hladnem, v snú razkošnem
In ob zori in o belem dnevi,
Vedno, vedno duh je moj pri tebi —
In molčé o miljenki naj spevi?

J. Š.



Herondovi mimiambi.

Spisal R. Perušek.

(Konec.)

VII. Čevljar.



Metrona. Kerdon, privedla sem ti ti-le lepoticí, ako imaš kaj pametnega dela svojih rok, vrednega, da jima je pokažeš.

Kerdon. Ne (vodiš jih) zastonj, *Metrona*. Ljubim roko! *Drimil!*¹⁾ ali ne postaviš ven večje klopí tem gospém? O, čuješ! Ali že zopet spiš? Udari ga, *Piste!*²⁾ po rilci, dokler ves spanec iztrese, ali še bolje, priveži mu trn³⁾ z lepo nitjo⁴⁾ o vrat. Hej, hišoder,⁴⁾ miči brže kolena, ali storim, da jih bodeš golil rožljajoč (s sponami), ki naj ti bodo potem v svarilo! — Sedaj jo čistiš ti lenuh? Jaz pa izprašim tvoje sedalo. (*Metroni.*) Sedite, *Metrona*! *Piste*, odprí gorenjo omaro — ne te-le, óno gorenjo, sem dejal — in brzo prinesi doli krasne zdelke, izum *Kerdonov*. Boga mi, *Metrona*, kakšne zdelke bodete gledale! (*Slugi.*) Le pazno odprí shrambo! Najprej poglej, *Metrona*, te-le, kakó natanko se stika podplat k podplatu. Oglejta si jih tudi vedve, ženi! Vidite, kakó je pēta pričvrščena in kakó je vsa opremljena z jermenčki; in tu ni nekaj lepo, nekaj pa ne, ampak vse je kar najlepše (izdelano). Kar pa se tiče barve, ne najdete druge tej jednake, kakor vam bog daj življenje po vaši želji uživati. Takó se ne blišči ne božur v cvetu in ne vosek. *Strojarju Kandatu* sem dal za usnje tri mine, in barva (usnja) je bila drugačna in gotovo ne lepša. (Žene se mu nejeverno smejó.) — Prisezam vam na vse, kar je sveto in blaženo, o žene, da govorim resnico. Ne rečem niti najmanjše neresnice nì sedaj nì sploh kdaj, ali *Kerdon* naj se ne veseli življenja in ne uživa dobička in moji otroci naj mi ne bodo hvaležni.⁵⁾ — Res imajo strojarji več dobička; oní delajo menj, uživajo pa dohodke čevljarskega obrta; smolar ima pa bedno siromaštvo in glad, rabotajoč noč in dan. Svoj stolec grejem do večera. Do zore pa, čim *Mikionovi* krepkoprсни

¹⁾ *Drimylos* in *Pistós* sta imeni rokodelskih pomagačev.

²⁾ Trn je najbrže kako čevljarsko orodje, morebiti „šilo“.

³⁾ Ironski mesto „drete“.

⁴⁾ Tako so se nazivali robí, v hiši vzrejeni, ker so se drznili marsikaj storiti, kar ni bilo domu v korist.

⁵⁾ Glej III. op. 9.

petelini zapojó, moje okó ne uloví, mislim, nì toliko spanja. (Pri teh besedah pokaže kazalec in označi s palcem majhen del na njega konci.) — Še nisem povedal, da moram rediti trinajst robov, ker otroci so leni in znajo samó jedno stvar: daj, ako kàj imaš, najsi dežuje;¹⁾ sicer pa ležé brez dela in grejejo, kakor mladiči, svoje gôze. — Toda, kakor pravi pregovor, trgovina ne potrebuje besed, nego denarja. — Metrona, če vam ta par ne ugaja, prinesel bode še drugega za drugim, dokler se ne prepričate, da Kerdon ne govori neresnice. Prinêsi, Piste, vse shrambe, (za sebe) zakaj treba, da greste čim najbolj razvnete domov. — Le glejte, to so novosti vsake vrste: sikijonke,²⁾ ambrakidke,³⁾ mehke ptičke, papigovke,⁴⁾ konopljenke, lepotinke, dogležnjice, jonske⁵⁾ obkrožnice, nočeskočke, nadgležnjice, rakovke,⁶⁾ cepetavke, argejke,⁷⁾ škrlatke, klinčevke, lestvice. Kar želí katera od vas, povej, ker to pač čutite, o žene, zakaj tudi psi radi glojejo usnje.⁸⁾

Prva žena. Po čem hočeš prodati óni par, ki si ga prej izvadil? A ne zagrmi preveč, da nas sam ne zapodiš v beg.⁹⁾

Kerdon. Ako hočeš, ceni ga sama in ustanovi ceno, katere je pač vreden. Saj izdelovalec te pač ne bi prepričal. Žena, ako res želiš dela čevljarskega, ponudila bodeš nekaj — takó mi te-le sive glave, v kateri je lisica naredila gnezdo.¹⁰⁾ (Za sebe.) Dajta nam, ki sukamo orodje, kmalu jesti, o Hermej koristonosec in Pejtona¹¹⁾ pridodajnica; ako se nam sedaj nič ne uloví v mrežo, ne vem, kakó se bode moglo loncu bolje goditi.

Prva žena. Kaj godrnjaš in slobodno ne poveš cene, kakor si jo izračunjal?

Kerdon. Žena, ta par je vreden jedno mino,¹²⁾ pa jih gledaj od zgoraj ali od spodaj;¹³⁾ ako bi Atena sama kupovala, ne bi odpalo (tej ceni) nì za jeden iverček bakra.

¹⁾ T. j. vsekakor; mi pravimo: „Tudi ako bi koli leteli“.

²⁾ Imenovane po mestnostih, Sikyonu, Ambrakiji, Argu, Ijoniji.

³⁾ Po barvi dotičnih živalij.

⁴⁾ Pregovor ta hoče reči: „Kakor psi ne nehajo glodati usnja, kadar so ga pokusili, tako ženske ne gredo iz čevljarjeve prodajalnice, čim se zagledajo v njene lepote.“

⁵⁾ To je: „Ne povej pretirane cene, da se ne ustrašimo.“

⁶⁾ Grška beseda „ἀλοπικρία“ znači „lisičje gnezdo“ in „izpadanje lās“. To dvojno značenje iste besede prenaša Kerdon šaljivo na glagol, in hoče torej reči: „Med sivimi sencí je nastala pleša“. Poglej Pleteršnikov slovar pod besedo „lisičaste“.

⁷⁾ Peithó, pregovarjanje.

⁸⁾ Jedna srebrna mina je po priliki 45 gld., torej za jeden par čevljev previsoka cena. Misliti si moramo, da ima Kerdon v mislih jedno mino ptolomajske, ne atske vrednosti. Jedna bakrena mina ptolomajska je vredila 75 kr., kar je za tedanje čase primerna cena za jeden par čevljev. Jedna mina ptolemajska ima 4 statere. Eueteridi ne dá čevljev niti za pet sraterov, a novi kupovalci jih končno pustí za 3 statere.

⁹⁾ N. čevlje.

Prva žena. Prav po pravici je napolnjena tvoja prodajalnica, o Kerdon, z bogatimi in lepimi izdelki. Le dobro jih čuvaj in suši. Dvajseti dan meseca taureona ¹⁾ se udaja Hekataja ²⁾ hči Artakenke in treba ji čevljev. Ako ti Sreča pomaga, nesrečnik, prinesó ti morebiti, ali bolje, prav gotovo, zahtevano ceno. Ali sešij si tobolec, da ti mačke ne raznesó min.

Kerdon. Če tudi pride Hekataja, ali pa Artakenka — izpod mine ga ne odnese. Izvôli si po tem stvar premisliti.

Druga žena. Kerdon, ali ti ne dovoljuje dobra Sreča dotikati se nožic, katerih se dotikajo poti in eroti, ³⁾ — ti pa si svrab in goba — takó da ti cvete od nas dvojen dobiček. Še jedenkrat, po čem daš tej-le óni drugi par? Napihni usta, da čujemo tebe dostojen glas.

Kerdon. Takó mi bogov, strunarica Euetérída prihaja vsak dan ter mi ponuja zanje pet staterov, ali jaz jo sovražim, najsi bi mi obetala štiri darejke, ⁴⁾ ker mi ženo sramotí z grdimi psovkami. Če pa jih ti, draga, potrebuješ, vzemi in nosi jih. Dati ti hočem i te i óne za tri darejke, kar mene stanejo, zaradi te-le Metrone in zaradi tvojih usten. Tvoji poljubi bi me mogli dvigniti do bogov, premda sem proti drugim (ženskam) kakor kamen. Saj nimaš samó jezika, nego lej razkošnosti. ⁵⁾ Oh, ta mož pač ni daleč od bogov, kateremu ti noč in dan pojiš ustna. Daj sém nožico! Postavimo jo na stopalo. Tlesk! ⁶⁾ nič ni treba ne pridejati nì odvzeti. Ali lepoticam pristaje vse, kar je lepó. Človek bi rekel, da je Atena sama urezala podplat. (Obrne se do druge žene, ki je prišla z Metrono). Daj tudi ti svojo nogo! Hrapavi podplat se dobro prilega. (Udari na podplat, da skoči noga kupovalčina v čevljev.) Bik vas je sunil. ⁷⁾ Ako bi bil kdo krivec obrusil ob stopalo, ⁸⁾ ne bi moglo delo, takó mi hiše Kerdonove, pristajati bolje, nego pristaje v resnici. (Prikaže se tretja ženska na pragu prodajalnice.)

¹⁾ Pozejdonu posvečen mesec pri Samcih, Kyzikencih in Sinopejcih (pri Atenjanih se je zval isti mesec: Pozejdeón.)

²⁾ Hekataja, Artakenka in pozneje imenovana glasbenica Euetérída so bile pač kupovalkam in prodajalcu dobro znane osebe.

³⁾ Ἥδου: in ἔρωτες, bogovi poosobljenega hrepenenja in poosobljene ljubavi.

⁴⁾ »darejke« je ime zlatu, kakeršne je Darej prvi koval. Njih vrednost je bila po priliki 12 gld.

⁵⁾ Ženska ustna so čaša vina, ki človeka brzo upijani. Kaj ima jezik pri poljubih opraviiti, dá se ugeniti. Sito pa je rabilo Grkom v to zvrho, da se je vino očistilo in takó njegov okus izboljšal, predno se je vino pilo.

⁶⁾ »Paks«. S tem glasom morebiti oponaša Heronda tleskanje s prsti.

⁷⁾ Te besede so bile navaden pregovor.

⁸⁾ T. j., ako bi bil kdo na nogi umeril podplat ter ga takoj izrezal.

jalnice, morebiti Eueterida.) Ti pa, ki rezgečeš pri vratih bolj nego kobila, dala bodeš za te-le (pokaže ji par starih čevljev) sedem darejkov. — Žene, ako vam je treba še česa drugega, sandal ali (obutala), kakeršno navadno domá vlačite za sabo, samó služkinjo pošljite k meni. (Onidve odideta. Metroni.) Ti pa, Metrona, pridi vsekakor devetega k meni, da dobiš rakovke svoje.¹⁾ (Sam zase.) Saj pameten človek mora plašč, ki ga greje, dobro krpati.²⁾ —

V odlomku, naslovljenem »Sanje«, vzbudí se kmetica iz težkih sanj, vstane in kliče služkinje ter jih psuje, ker lene polegavajo. Potem pripoveduje Ani, ki je bila njena ljubljena, svoj san. Zdelo se ji je, da hodi po veliki debri kozel. Potem se ji je zazdelo, da je izpremenjena v kozo in da so kozji pastirji počenjali neslane burke, takó da je mislila, »da trpi dvetisoč nevolj.« Iz nekaterih besedij, ki so se ohranile na koscih papira, dá se slutiti, da je bila potem vsebina mimiambova ta-le: Zbežala je in zašla v nek vrt ter prosila pomoči. A nekdo jo je surovo izpodil. Zatem je govor o nekakih drevesih, o nezgodah, o oblačenji in slačenji, a iz vsega se ne dá jasno sestaviti tok mislij. Pač pa je iz vsega razvidno, da je pesnik prav naravno opisal neugodne sanje, kadar človeka móra tlači. Znano je, da mnogokrat sanjamo, kakó smo v smrtni nevarnosti, kakó bežimo pred sovražniki, a ne moremo ubegniti, kakó se mučno oblačimo in slačimo ali pa celó goli stojimo sredi ljudij. Tudi v tem je pogodil opis sanj, ker misli brez prave zveze skačejo od predmeta do predmeta.

V »Zajutrku« pozivlje gospodinja žene, ki so jo posetile, naj sedejo. Potem ukaže svoji hčerki, naj gospém ponudi krepčil. Dete pa se obotavlja, ker ga je sram. Nekatere posamezne besede se dadé takó tolmačiti, da jedna žena odgovarja: »Pila sem že do sita.« Poslednja beseda v odlomku »polaj[evce]«, priča, da so žene pile polajevce, ki je bil priljubljena pijača pri misterijah Demetrinih.

V odlomkih Herondovih in Macijevih, njegovega posnemovalca in prevoditelja, ohranjenih je nekaj fraz, katere so gramatiki izpisali zaradi pojedinih besed al rêkel: v drugih pa je nekaj sentencij, iz katerih se dá posneti, da je bilo njegovo geslo: »Uživaj življenje, ker je kratko«, »Ne beli si glave s skrbmi« in »Ne obupuj«.

Staro ime *μῆμος*, katero je Heronda razširil v *μυμίζουρος*, pomeni prav za prav nmetnika, ki je posnemal besede in kretanje resničnih oseb. Take »mime« so že v starodavni dóbi sosebnó v dorskih deželah, torej v Siciliji in v Spodnji Italiji, bodisi posamičniki bodisi večje

¹⁾ Metrona je dobila par čevljev v dar, ker mu je privedla novih naročnic.

²⁾ T. j. posredovalkó je treba vedno ohraniti dobrovoljno.

družbe predstavljale in v prizorih oponašale tipiške osebe vsakdanjega življenja, n. pr. rokodelce, zdravnike, klepetulje i. t. d. Take predstave pa niso bile igre na pamet naučene, nego dotični glumci so si jih izmišljavali sproti. Tudi besede niso bile prva stvar, nego šaljiva dejanja in šaljivi obrazi, govori in šaljivo kretanje. Takih glumcev je bilo vselej dosti na sejmih, kjer se jim je ljudstvo smijalo. Kakor Epiharm in Sofron, takó je tudi Heronda posnemal te glumce, seveda v pesniški obliki.

V Herondovih mimiambih je vse zanimanje obrnjeno navadno na jedno sólo ličnost, in skoro v vseh mimiambih govori več nego polovico jedna glavna oseba. Ostale osebe so le postranske (*secundae partes*, *Nebenrollen*).

Krivo pa bi bilo misliti, da so bili mimiambi Herondovi namenjeni za deklamovanje ali celó samó za čitanje. — Že prvi mimi, ki še niso imeli nič opraviti s slovstvom, bili so dramatski, in da so se izvajali rimski mimi na gledališkem odru, to je priznana stvar. Lahko torej sklepamo, da so tudi Epiharmovi, Sofronovi mimi in dosledno Herondovi mimiambi bili namenjeni za oder. Saj si tudi ne moremo misliti pravega uspeha pri teh igrakah, ako jim ni priskočila v pomoč primerna scenerija, primerno kretanje telesa in izrazi v obliči. Mislimo si kot primer samó pretepanje v tretjem mimiambu Herondovem. Kdor bi hotel ugovarjati, da zahteva n. pr. četrti mimiamb preobširnih scenskih priprav, naj drži na umu, kakó si pomagajo dandanes dunajski volkssängerji; mnogokaj se prepušča domišljavosti gledalcev, saj je celó na velikih odrih treba mnogo fantazije, in vzpominjajmo se, kakó so si pomagali dramatik v dóbi Shakespearjevi.

Kje pa so se torej predstavljali mimiambi Herondovi? Meister misli, da so se igrali v velikem gledališči aleksandrijskem. To pač ni verjetno, da bi se take drobne sličice predstavljale v prostranih gledališčih. Mislimo si rajši, da so se igrale na javnih prostorih, kakor n. pr. v dvorani velike gostilnice, ali v lopah, ki so se postavljale ob sejméh, ali pa domá v zasebnih hišah.

Iz mimiambov Herondovih je razvidno, da je čas res koló, ki se obrača in vrača. Kdo se ne bi vzpomnil, kadar čita te starodavne umotvore, ónih proizvodov, katere dandanes lahko čitamo v velikomestnih šaljivih novinah, n. pr. v dunajskih »Humoristische Blätter«, ali v parizanskih »Vie parisienne«? Ali niso mutatis mutandis ti ónim jako podobni i po vsebini i po dramatski obliki? Modérnim proizvodom so pridejane navadno ilustracije. V poslednjih letih pa je znanstveni svet takó temeljito vzpoznal slikabarstvo in podorstvo He-

rondove dóbe, da bi se v novem izdanji tudi vsakemu mimiambu Herondovemu mogel pridejati posnetek kake istodobne slike, ki je zanj narejena kakor nalašč.¹⁾

Na kraji tega spisa naj mi bode dovoljeno dostaviti nekoliko opazek in popravkov. Rokopis, ki je ohranil vsaj deloma mimiambe Herondove, našel se je v Deyrûtu v Egiptu. Priložen je bil mumiji Sarapa, sinú Sarapionovega, ki je umrl leta 13. pred Kr. Ker pa smemo trditi, da je bil rokopis že tedaj precèj star, ker je njegova pisava podobna pisavi ónih papirov, ki so se izvestno ohranili iz tretjega in prve polovice drugega stoletja pr. Kr., smelo trdim, da ima rokopis nad dve tisoči let. Na str. 169. smo rekli, da je rokopis Herondovih mimiambov pisan z »malimi kurzivnimi črkami.« Da se ognemo nespোরазumku, treba opomniti, da s tem izrazom nismo hoteli označiti črk, »minuscule« imenovanih, nego drobne »maiusculæ«. Omenili smo tudi na strani 217., da je druga roka popravljala prvopis. Rich. Meister pa trdi, da ga je popravljala tudi še tretja, četrta in peta roka. — Odkar je bil naš spis dogotovljen, razbistrili so učenjaki mnogo početkoma temno stvar. Mnogokaka stvar se je upotrebila med tiskom tega spisa, a vseh rezultatov kritike ni bilo mogoče več porabiti. Sosebno marljivo so delali Angličani. Lepo število spisov je izšlo v »Academy« in v »Classical review«, ki se pečajo s Herondovimi mimiambi. Izmed drugih spisov naj se omeni prevod Siegfrieda Meklerja: »Herondas' Mimiamben«. Wien 1894. in Želinskega ruski spis o Herondi in njegovih slikah, ki je izšel leta 1892. v Moskvi. Med posnemovalci Herondovimi bodi zabeležen tudi iz najnovejše dóbe Francoz Marcel Schwob, ki je napisal letos knjižico, naslovljeno »Les mimes par M. Sch.« — V pristopu k svoji knjigi priznava on sam, da ga je Heronda poteknil, da spiše svoje »mime«.

¹⁾ Th. Schreiber »Kulturhistorischer Bilderatlas«.



Ločitev.

Naju so ločili za vseláj! . . .
 Jáblana pred našo hišo cvête,
 Pojeta si ptička dva na njej;
 Vejic nosi jeden, drugi plête . . .
 Naju so ločili za vseláj!

† Jos. Freuensfeld.

